

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu

Diplomová práce

Postoje a motivace studentů EF JU v Českých Budějovicích ke studiu

Vypracovala: Klára Pavlíková
Vedoucí práce: doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.

České Budějovice 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Klára PAVLÍKOVÁ**
Osobní číslo: **E17553**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Postoje a motivace studentů EF JU v Českých Budějovicích ke studiu**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem této DP je analýza a sociologická interpretace výsledků dotazníkových šetření, provedených v posledních pěti letech na EF JU.

Metodika práce:

Data přijatých studentů i absolventů budou pro účely této práce k dispozici. Výzkumná otázka zní, zda dochází k posunu postojů a motivací studentů v čase jak v jedné skupině, tak během samotného studia. Dochází k jejich odlivu? Dochází ke kvalitativním změnám ve skupině přijímaných studentů? Závěrečná doporučení: Které faktory ze strany EF mohou ovlivnit pozitivně postoje studentů EF? Budou použity základní statistické metody pro vyhodnocení výsledků, a zformulovány hypotézy samotným studentem. Bude provedena diskuse s podobně zaměřenými výzkumy.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Cíle a metodika, 3. Literární přehled, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Návrhová část, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stránek**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Bauman, Z., (2008). Tekuté časy. Život ve věku nejistoty. Academia. Praha.

Disman, M., (2000). Jak se vyrábí sociologická znalost. UK Praha, Karolinum.

REICHEL, J. (2009). Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada.

Lapka, M., Cudlínová, E., et al. (2012). Towards an Environmental Society - Concepts, Policies. Outcomes. Karolinum, UK, Praha.

Ochrana, F. (2013). Metodologie sociálních věd. Karolinum UK, Praha.

Vávra, J., Lapka, M., Cudlínová, E. (eds.) (2014). Current Challenges of Central Europe: Society and Environment. Varia, FFUK Praha.

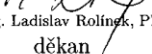
Vávra, J., Lapka, M., Cudlínová, E. (eds.) (2015). Ekonomika v souvislostech. Varia, FFUK Praha.

Vedoucí diplomové práce: **doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.**

Katedra regionálního managementu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2018**

Termín odevzdání diplomové práce: **12. dubna 2019**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Stučkova 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 7. března 2018

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Dne 6.9.2019

Klára Pavlíková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu doc. PhDr. Miloslavovi Lapkovi, CSc. za odborné, metodické, a především milé vedení. Za veškeré náměty a připomínky, které jsem využila při zpracování práce, a především za vstřícnost a trpělivost. Dále bych chtěla poděkovat konzultantovi mé práce panu PhDr. Janu Vávrovi, Ph.D. za ochotu a veškerou pomoc. V neposlední řadě patří mé díky, za podporu během vypracování práce, rodině, přátelům a mému příteli.

Obsah

1	Úvod	3
2	Literární přehled.....	4
2.1	Motivace	4
2.1.1	Zdroje motivace	4
2.1.2	Motiv	7
2.1.3	Stimuly.....	8
2.1.4	Postoje.....	8
2.1.5	Frustrace	11
2.1.6	Teorie motivace.....	12
2.2	Motivace k učení	14
2.2.1	Potřeby poznávací.....	14
2.2.2	Sociální potřeby.....	14
2.2.3	Výkonové potřeby	16
2.3	Vývoj vzdělání.....	21
2.4	Studium na vysoké škole.....	23
2.4.1	Vysokoškolský student	24
2.4.2	Vysokoškolský student v České republice	25
3	Cíle a Metodika	27
3.1	Cíle.....	27
3.2	Metodika	27
3.2.1	Kvantitativní výzkum	28
3.2.2	Kvalitativní výzkum.....	28
3.3	Hypotézy	29
4	Praktická část	30
4.1	Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity.....	30
4.2	Charakteristika výzkumného souboru	32
4.3	Dotazníkové šetření	34
4.3.1	Výsledky dotazníkového šetření a jejich komentář	35
4.4	Rozhovory	42
4.4.1	Výsledky kvalitativního výzkumu	43
4.5	Vyhodnocení hypotéz	51
5	Interpretace výsledků a jejich diskuse	58
6	Doporučení.....	60
7	Závěr.....	62

8	Summary	64
9	Seznam použité literatury	65
10	Seznam obrázků, tabulek a grafů	68
11	Seznam Příloh.....	69
12	Přílohy	70

1 Úvod

Vývojem doby se změnilo i vnímání studia na vysoké škole společností. Dříve byl vysokoškolský absolvent vnímán jako člověk, který zastává ve společnosti určité postavení. Dalo by se říct, že titul byl zárukou vyšší pozice, lepšího uplatnění na trhu práce, zkrátka základ úspěchu a hlavní zdroj motivace ke studiu na vysoké škole. Vysokých škol ani jejich absolventů nebylo zdaleka tolik, jako dnes.

V současnosti je maturitní zkouška samozřejmostí a titul ničím neobvyklým. mezi školami panuje silný konkurenční boj při získávání zájemců o studium. Studenti mají na výběr z mnoha možností k cestě za titulem. Vybírat mohou z vyšších odborných škol, vysokých škol (soukromých i státních) a univerzit (vývoj vzdělání je popsán v literární části práce).

Cílem práce je zjistit motivaci a postoje ke studiu u studentů Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity. Proč si studenti ke svému studiu vybírají právě tuto fakultu, jaké faktory byly při výběru školy důležité, kdo z okolí se k tomuto rozhodnutí přičinil svým názorem či radou, jak studenti hodnotí průběh studia, zda existují nějaké problémy, které by se na fakultě měly řešit apod.

Součástí práce je kvalitativní a kvantitativní výzkum. Data z kvantitativního výzkumu jsou poskytnuty fakultou, kvalitativní výzkum bude realizován formou polostrukturovaných rozhovorů.

V závěru budou shrnuty zajímavé výstupy z vyhodnocení obou výzkumů, uvedeno zda se výstupy z obou výzkumů shodují či si protiřečí, jaké přínosy jednotlivé výzkumy přinesly.

Výstupem budou doporučení pro fakultu založená opět na výsledcích dotazníkového šetření a rozhovorů. Budou vyzdvihnuty pozitiva a poukázáno na nedostatky, které studenti během svého studia vnímají.

2 Literární přehled

2.1 Motivace

Nakonečný (2011) motivaci považuje za jednu ze dvou příčin jednání jedince, odpovídá si jí na otázku „proč se jedinec chová tak, jak se chová“. Za první příčinu považuje strukturu chování a jeho vzorec, který je situačně podmíněn. Druhá příčina se vztahuje k cíli chování, tedy proč někdo učinil to, co učinil. Z toho vyplývá, že vzorec a způsob jednání určuje **učení**, avšak zaměření jednání k dosažení určitého cíle určuje **motivace**.

Pro motivované chování je charakteristická zaměřenost na určitý cíl, množství energie, které odpovídá síle motivu a délka trvání, která je většinou dána momentem dosažení cíle (Pauknerová, 2006). Nakonečný (2011) ve své publikaci hovoří o vědomé a nevědomé motivaci, kdy nevědomá motivace je taková, u které není znám skutečný důvod jednání, nebo je zdůvodňován zkresleným způsobem. Dále autor tvrdí, že lidé často neznají skutečné psychologické důvody svého jednání, ani svého smýšlení a cítění, právě z důvodů nevědomých zdrojů motivace. Identifikaci motivů jednání pak řadí mezi nejobtížnějším úkolům klinické psychologie.

2.1.1 Zdroje motivace

„Jako zdroje motivace označujeme ty skutečnosti, které motivaci vytvářejí, tj. skutečnosti, které zakládají dynamické tendence i orientaci (zaměření) lidské činnosti a které významným způsobem ovlivňují stálost těchto tendencí.“ (Provazník, Komárková 1993, str. 40).

Podle Výrosta Slaměníka (2008) mezi základní motivační faktory patří potřeby, zájmy, hodnotové orientace a z části postoje. Krninská (2012) tento výčet rozšiřuje o návyky a ideály (vzory). Jednotlivé motivační faktory budou popsány níže.

Obrázek 1: Schématické znázornění vztahu nedostatku, potřeb, motivace a činnosti člověka

Nedostatek (nadbytek) → Potřeba → Motivace → Na cíl zaměřená činnost → odstranění nedostatku (nadbytku)

Zdroj: Bedrnová, Nový (2007, str. 366).

Potřeby – subjektivně pociťovaný nedostatek něčeho důležitého pro život jedince, nutí člověka k jednání. Na základě potřeb se vytvářejí snahy, tužby a cíle člověka (Krninská, 2012). Jsou považovány **za základní zdroj motivace**, jelikož označují vnitřní stav vlastní nejen člověku, ale i živočichům. Jejich uspokojení záleží na předpokladu, že subjekt nalezne cíl či určitou skutečnost, která jej umožní (Provazník, Komárková 1993).

Potřeby se dělí na:

- primární = biologické, fyziologické, viscerogenní,
- sekundární = sociální, společenské, psychogenní,
- vědomé,
- nevědomé = potřeby, u kterých si člověk neuvědomuje motivační souvislosti (Bedrnová, Nový 2007).

Potřebám bude věnována větší pozornost v další části práce, v souvislosti s motivací k učení.

Návyky – opakovaný, ustálený a zautomatizovaný způsob jednání jedince v určité situaci (Krninská, 2012). Objevují se prakticky ve všech oblastech lidské činnosti, mohou být výsledkem jak výchovy, tak i sebeutvářecích aktivit každého jedince (Bedrnová, Nový 2007).

Zájmy – na rozdíl od potřeby je zájem vědomě aktivnější a je vázán na konkrétní předmět. Určuje kvalitu a hloubku přístupu člověka k určitým činnostem (Krninská, 2012). Je specifickou formou zaměření člověka na určitou oblast jevů, která ho aktivizuje v určitém směru s určitou stálostí. Může být tedy chápán, jako zvláštní druh motivu

(Bedrnová, Nový 2007).

Ideály – projevují se v činnostech, vyjadřují přesvědčení a mínění člověka, je to model a vzor, který člověku slouží jako vodítko jeho jednání (Krninská, 2012). Jedná se o představu něčeho subjektivně žádoucího, kladně hodnoceného, pro jedince představující ideální cíl jeho snažení, skutečnost o kterou usiluje a o jejíž dosažení se snaží. Vznikají zejména vlivem působení sociálních faktorů vývoje a formování osobnosti člověka, především rodiny a autorit obecně (Provazník, Komárková 1993).

Hodnoty a hodnotové orientace – hodnotu lze vyjádřit jako něco žádoucího, čeho si člověk váží, co ovlivňuje výběr způsobů a cílů jeho jednání. Hodnotová orientace je vytvářena během života. Vyjadřuje to, čemu člověk dává přednost, co považuje za důležité a závažné (Krninská, 2012). Hodnotová orientace je významným zdrojem motivace veškeré lidské činnosti, ovlivňuje jednání i prožívání člověka. Hodnoty bývají připodobňovány k zájmům, podstatné rozdíly spočívá ve skutečnosti, že hodnoty na rozdíl od zájmů jsou přijímány jako specifické normy, tzn. mají individuálně normativní charakter (Bedrnová, Nový 2007).

Postoje – vyjadřují vztah k určitým subjektům a oblastem reality, a způsob chování v různých situacích. Postoje můžeme chápat jako odvozený motivační předpoklad, vycházející ze základní hodnotové hierarchie jedince a lze je zaujmout k čemukoli (Vágnerová, 2004). Stejně jako v případě potřeb, i postojům bude věnována pozornost v další části práce.

Podle Vágnerové (2004) bývá motivace propojena s emočním prožitkem. Ten slouží jako signál konkrétní potřeby a stimuluje jednání, které vede k jejímu uspokojení. Dále také uvádí, že se v motivaci odráží nejen vnitřní psychický stav jedince, ale i různé vlivy vnějšího prostředí. Aktuální motiv pak vzniká v závislosti na interakci podnětů z vnitřního i vnějšího prostředí.

Rozlišují se dva základní zdroje motivace, a to **vnitřní a vnější**. To, jak se jedinec zachová, ovlivňuje nejen jeho momentální vnitřní stav, ale také vnější situace, v níž se právě nachází (Pauknerová, 2006).

Podle Vágnerové (2004) je z hlediska **vnitřního** prostředí, tedy psychického stavu, zdrojem motivu potřeba, která je impulzem k jednání. Z hlediska prostředí **vnějšího** se jedná o motivační pobídky, které vyvolají vznik potřeby a z ní vyplývající **motiv**. Nakonečný (2011) s vnějším a vnitřním prostředím spojuje také motivaci a motivování, kdy motivaci řadí do intrapsychického, vnitřně probíhajícího procesu, kdežto motivování vyjadřuje zvnějšku navozenou motivaci formou pobídky. Jako příklad autor uvádí peníze, kariérní postup, příslib něčeho atraktivního. Vnitřní zdroje motivace jsou označovány jako **motivy**, vnější pak jako **stimuly** (Pauknerová 2006).

2.1.2 Motiv

„Motivy jsou faktory, které aktivizují lidské chování, zaměřují je na určit cíl a v tomto směru je udržují po určitou dobu. Takto navozené jednání směřuje k uspokojení určité potřeby“ (Vágnerová M. 2004, str. 168).

Vágnerová (2004) interpretuje motiv jako „*osobní příčiny určitého chování*“ a uvádí, že motivy určují směr, intenzitu i délku trvání činností, které vedou k dosažení cíle a uspokojení konkrétní potřeby. S touto definicí se ztotožňuje i Nakonečný (2011), který však apeluje na rozdíly mezi pojmy „motivace“ a „motivy jednání“. Hlavním rozdílem je časový horizont. Motivace je záležitost dlouhodobá, je to tedy proces. Kdežto motiv vyjadřuje typický konstrukt, je to předpokládaná psychologická příčina jednání.

Mezi navozením motivu a typem prostředí platí vztah nepřímé úměrnosti. Pokud je vnitřní potřeba silná, stačí k vyvolání motivovaného chování sama o sobě (vnitřní prostředí), popřípadě ji může stimulovat nepatrný vnější podnět. Pokud je však potřeba slabá, je k vyvolání nějaké reakce potřeba velmi silný podnět z vnějšího prostředí (Nakonečný 2011).

Obecným cílem motivu je dosažení konkrétního finálního psychického stavu, tedy nasycení. To se projevuje formou vnitřního uspokojení, pocitu naplnění. Působení motivu tedy trvá tak dlouho, dokud není dosaženo jeho cíle – **motivы cílové, terminální**. Existují však motivы, kterým nelze přiřadit konkrétní cílový stav, jedná se například o zájem člověka o určitou oblast. Takový typ motivů lze označit jako **motivы instrumentální** (Bedrnová, Nový 2007).

Říčan (2005) uvádí, že společným cílem všech motivů je přivodit si určité city, zejména ty příjemné, a zároveň se vyhnout těm nepříjemným. Za primární motivы považuje jak fyziologické, tak psychologické. Sekundární motivы podle autora vznikají učením na základě motivů primárních, avšak jejich působení na nich závislé není.

V psychice člověka nepůsobí v jeden okamžik jen jeden motiv, nýbrž několik motivů, současně působících. Motivы mohou mít stejný, ale i naprosto odlišný směr i intenzitu. Je tedy logické, že stejně orientované motivы se navzájem posilují a zdůrazňují motivovanou činnost. Motivы protikladné se navzájem oslabují a motivovanou činnost narušují, za určitých podmínek i znemožňují (Provazník, Komárková 1993).

2.1.2.1 Změny motivů

Motivy jsou důležitou součástí charakteru člověka, jejich formování má vliv na vývoj osobnosti a výchovu. Jejich změny lze rozdělit na **kvantitativní a kvalitativní**.

U kvantitativních změn motivů platí, **že síla motivu stoupá při neuspokojení, naopak při nasycení klesá**. Tento fakt lze demonstrovat na pocitu hladu, tedy potřeby potravy. Pokud má člověk či zvíře nedostatek potravy a nemůže tak potřebu uspokojit, síla hladu stoupá. Pokud je potravy dostatek až nadbytek, zkracují se intervaly přijímání potravy, chuť k jídlu se ztrácí (Čáp 1993).

Kvalitativní změny motivů jsou způsobeny učením, vytvořením nové pobídky, například ke strachu či frustraci. Ta často vyvolává četné s kvalitativně rozmanité formy emocí a chování, jako je agrese, hněv, strach, zaměření ke snáze dosažitelnému cíli ztrácí (Čáp 1987).

2.1.3 Stimuly

Od pojmů „motivace“, „motiv“ je dále potřeba odlišit pojmy „stimulace“, „stimul“. Často bývají nesprávně používány jako ekvivalenty (stimulace = motivace), rozdíl je však v tom, že stimulací se rozumí **vždy a pouze vnější** působení na psychiku člověka, nejčastěji aktivním jednáním jiného člověka, a to jak vědomě, tak i nevědomě. K ovlivňování člověka dochází prakticky pokaždé v procesu sociální interakce, tedy i bez vědomého záměru jejích účastníků. V jeho důsledku pak dochází k určitým změnám činnosti díky změně psychických procesů, především změny motivace (Bedrnová, Nový 2007).

Impulesem či incentivem může být prakticky cokoliv. Zda bude či nebude určitý podnět stimulem záleží na motivační struktuře jedince, tedy zda koresponduje s jeho motivací (Provazník, Komárková 1998).

Stimuly se navzájem mohou posilovat či oslabovat, možná je i kompenzace stimulů (Krninská 2012).

2.1.4 Postoje

„Relativně stálé hodnotící soudy, názory, přístupy, citové vztahy a tendence jednat podobným způsobem v obdobných situacích.“ (Pauknerová, 2006, str. 100).

Jak již bylo zmíněno výše, postoj vyjadřuje vztah k určitým subjektům a oblastem reality, a způsob chování v různých situacích. Má vliv na způsob vnímání, hodnocení, reakci a vyvolané emoce. Postoje můžeme chápat jako odvozený motivační předpoklad,

vycházejí ze základní hodnotové hierarchie jedince a lze je zaujmout k čemukoli (Vágnerová, 2004). Člověk může zastávat celou řadu postojů, některé z nich jsou výrazné, intenzivně prožívány a jednoznačně se odrážejí v chování člověka. Jiné představují neurčité názory (Pauknerová, 2006).

Nakonečný (2011) považuje postoje za klíčový termín psychologie osobnosti, sociální psychologie, sociologie, sociální či kulturní antropologie. Podle autora vyjadřují hodnotící vztahy, jejichž předmětem může být cokoliv. Proto existují různé druhy postojů – sociální postoje (postoje k jiným lidem), politické postoje apod. Jsou primárně formovány výchovou, sekundárně pak dalšími zkušenostmi jedince. Na formování se podílí i proces pasivního iracionálního přebírání již daných postojů. Jsou-li tyto postoje udržovány tradicí a chybí jim racionalita, jedná se většinou o předsudky. Na strukturu postojů, jejich tvorbu a vývoj mají významný vliv tzv. sociální modely, k niž ve věku dětském patří rodiče jedince, ve věku pozdějším i další autority. Příkladem další autority může být zájmové sdružení, politická strana, náboženství atd. (Bedrnová, Nový 2007).

Postoj je tvořen třemi základními složkami – kognitivní, citová a konativní.

Složka kognitivní – soubor informací, z nichž vyplývající názor a k němu zaujatý postoj.

Složka citová – význam subjektu pro daného jedince, který se projevuje prostřednictvím emocionálního hodnocení a vyvolaným prožitkem. Ten může být jak pozitivní, tak i negativní.

Složka konativní – jedná se o vnější projev postoje, tendence reagovat a jednat určitým způsobem.

Postoje se vytvářejí sociálním učením, tj. přejímáním od jiných lidí (emočně významných či autority), na základě vlastní zkušenosti či emočního prožitku. Největší množství postojů vzniká v průběhu dětství, tyto postoje jsou nejpevněji zakořeněná a lze je považovat za součást osobnosti

Každý jedinec má vlastní systém postojů, který odráží zkušenosti, které však mohou být i plně rozporů (Vágnerová, 2004). Lze tedy říci, že postoje jsou **naučené**. Odrážejí hodnoty, které člověk zastává, neexistují samy o sobě a vzájemně mezi sebou souvisejí. Jsou tedy konzistentní a je těžké je měnit (Pauknerová, 2006).

Nakonečný (1993) upozorňuje na rozdíl mezi postoji a motivy. Motivy aktivizují chování, postoje se projeví v jeho obsahu.

2.1.4.1 *Funkce postojů*

Postoje slouží k porozumění a uspořádání prožívaného světa a orientaci v něm. Umožňují snazší kategorizaci informací, které člověk získává, a dávají jim určitý význam.

Dodávají jistotu v řešení problémů a rozhodování, odlišení žádoucího a nežádoucího, usnadňují volbu vhodného a eliminaci nevhodného chování. Mohou mít ochrannou funkci, sloužit jako obrana před nepříjemnými pocity a nejistotou. Základem mnoha postojů je zachování si vnitřní vyrovnanosti.

Specifickým druhem postojů jsou předsudky. Mají velice silný emoční náboj, ale velmi slabou kognitivní složku. Což znamená, že lidé nemají o dané problematice takřka žádné informace a minimální či žádné vlastní zkušenosti, a pro svou iracionalitu bývají velmi těžko odbouratelné či ovlivnitelné (Vágnerová, 2004).

Nejobecnější funkcí postojů je adaptovat se na prostředí. D Katz (1960) in Výrost, Slaměník (2008) rozlišuje dvě základní funkce postojů, a sice poznávací, které orgsnizují zkušenosti a instrumentální, které maximalizuje přínosy s minimalizuje ztráty. Dále se začaly rozlišovat funkce výrazu hodnot, sociální adjustace a sebeobranná.

2.1.4.2 *Změny postojů*

Hlavním prostředkem změny je přesvědčování. Změna postoje zpravidla probíhá v pěti po sobě jdoucích krocích – pozornost, porozumění, přijetí, uchování a konání. Existuje několik proměnných, které mají vliv na proces přesvědčování, tedy způsob ovlivnění postojů a jednání člověka. Záleží na věrohodnosti zdroje a charakteristice komunikátora, na vlivu emocionálním zbarvení, vlivu racionality, zájem na straně příjemce apod. (Kučera, 2013).

Výrost, Slaměník (2008) popisuje další dvě skupiny proměnných, které mají na změnu postojů vliv, a sice **proměnné komunikačního procesu**, sestávající z pěti prvků – zdroj, obsah, persvazivní (přesvědčovací) informace, kanál informace, příjemce a cíl nebo určení informace a **strukturální komponenty postoje**.

2.1.5 Frustrace

S procesy motivace souvisí i prožívání konfliktů a stavů frustrace až úzkosti. Vnitřním konfliktem se rozumí druh psycho-fyzické zátěže vyvolané neslučitelnými motivačními tendencemi jedince (Cakirpaloglu 2012) a lze je rozlišit na čtyři základní druhy:

1. konflikt pozitivních sil,
2. konflikt negativních sil,
3. konflikt jedné pozitivní a jedné negativní síly,
4. konflikt několika pozitivních a několika negativních sil.

Principiálně jde vždy o charakter jednotlivých aktualizovaných potřeb a následné racionální či pocitové rozhodnutí (Hrabal, Pavelková 2010).

Součástí konfliktů je právě zmiňovaná frustrace a úzkost. Frustrace je subjektivní záležitost a její příčiny lze najít jen v osobnosti samé. Vzniká při silné potřebě, jejíž uspokojení znemožňuje nějaká překážka. Významnou vlastností frustrace je její kumulativní povaha. Opakování neúspěchu má za následek její zvyšování. Souvisí tedy s pocitem vlastního neúspěchu, což způsobuje neustálé napětí, které má v dlouhodobém horizontu za následek odčerpání veškeré fyzické i psychické energie, snížení sebeúcty a sebehodnocení. Tento nepříznivý stav lze nazývat úzkostí. Zvyšující se frustrace a úzkost ovlivňuje veškeré další psychické funkce osobnosti, její chování, pracovní činnost i interpersonální vztahy.

Frustrace však nemusí mít vždy negativní či destruktivní význam. Může člověka mobilizovat a energizovat k nalezení řešení problému a dalšímu růstu. Zanechává tedy nejenom záporné, ale i kladné účinky. Lze ji tedy rozdělit na dva typy – **konstruktivní** a **nekonstruktivní**.

Konstruktivní frustrací se rozumí motivační účinek zvýšeného úsilí vyřešit problém, změna prostředků, volba alternativního cíle, redefinice situace a následné rozhodnutí odstoupit od cíle. Jedná se tedy o snahu překonat nedostatek či překážku s kladným finálním účinkem. Odstoupení od cíle se od úniku liší v tom, že představuje racionální a zodpovědný postoj vzniklý na základě rozboru. Jedná se tedy o přehodnocení priorit.

Nekonstruktivní účinky frustrace jsou: redukce kognitivních funkcí, frustrace a agrese, únik, a může vyústit až v dezorganizaci osobnosti (Cakirpaloglu 2012).

2.1.6 Teorie motivace

Jak již bylo zmíněno výše, potřeby jsou základní zdroj motivace. Vágnerová (2004) uvádí tři teorie motivace, kdy pro každou z uvedených teorií je základem jiný druh potřeb.

- Teorie zdůrazňující význam pudových potřeb.

Základem pro tuto teorii je rozpracovaná psychoanalytická teorie S. Freuda, tedy teorie drive-reduction C. Hulla. Freud ve své teorii uznával existenci několika pudů, avšak za základní považoval pud života a pud smrti, pudy považoval za nejhlavnější determinanty chování a osobnostního vývoje. Teorie drive-reduction pracovala pouze s takovými pudovými potřebami, které vznikají v důsledku určitého nedostatku, který navodí stav napětí (proto „drive“). Tento pocit je impulzem pro takové chování jedince, které se nedostatku zbaví, či ho alespoň zredukuje.

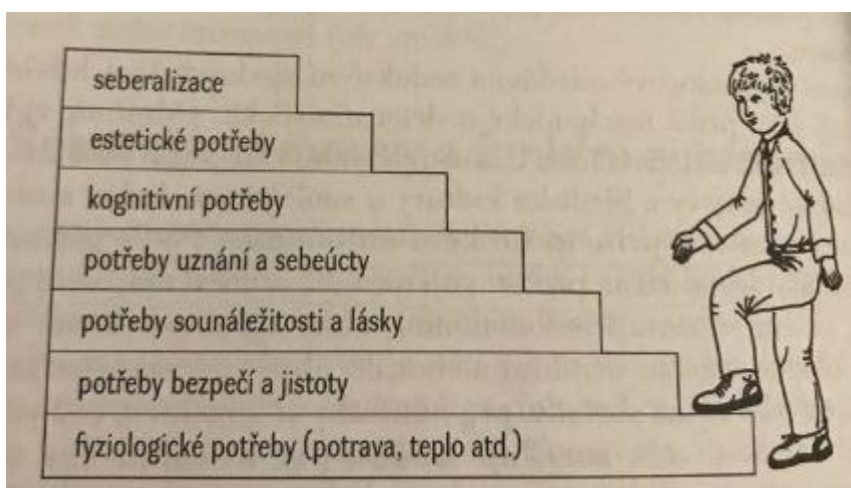
- Teorie vycházející z důrazu na psychosociální potřeby

Vychází z myšlenky představitele individuální psychologie A. Adlera, který za nejvýznamnější motiv lidského jednání považoval potřebu dosažení úspěchu. Do svých úvah zahrnul nejen s úspěchem a sebeprosazením, ale i s neúspěchem a pocitem méněcennosti. Neúspěch má z Adlerova pohledu i pozitivní hodnotu, a to jako motivační impuls pro jeho odstranění a dosažení úspěšnosti, a to i v jiné oblasti (Adler, 1993).

- Teorie vycházející z komplexního pojetí potřeb

Vychází z Maslowovy hierarchie potřeb, kde jsou lidské potřeby diferencovány podle jejich vývojových závislostí. Teorie vychází z představy, že jednotlivé potřeby tvoří hierarchizovanou strukturu, a určité potřeby mají prioritu nad ostatními. Nejprve se tedy musejí uspokojit základní fyziologické potřeby, dále je potřeba bezpečí, vztahové potřeby a poslední potřeba sebeaktualizace. Tuto teorii ve své publikaci uvádí i Nakonečný (2011), který však upozorňuje na nedostatky této teorie, a sice, že je omezená na vědomou motivaci. Chování je podle této teorie motivováno zvnějšku a je bráno jako úkol.

Obrázek 2: Maslowova hierarchie potřeb

Zdroj: (Říčan, 2005, str. 188).

Nakonečný (2011), mimo teorie, popisuje ještě tři modely motivace:

- model očekávání x hodnota cíle,
- model očekávání násobeného hodnotou cíle
- model kauzální atribuce pro motivaci.

První model, tedy **model očekávání x hodnota cíle** vychází z očekávání, že s vynaloženým úsilím a materiálních statků, bude dosaženo určité hodnoty. Uplatňuje se zde kalkulace výdajů a zisku, jednání je tedy realizováno jen tehdy, pokud existuje dostatečně vysoká subjektivně předpokládaná pravděpodobnost získání dané hodnoty, a zisk bude větší než vynaložené výdaje. Do kalkulace však vstupují i objektivně nesrovnatelné hodnoty, jako je volný čas, fyzická námaha a strádání na jedné straně, peníze, povýšení, potěšení či prestiž na straně druhé.

Model očekávání násobeného hodnotou cíle se týká pracovní motivace, vypracoval ho V.E. Vroom. Vychází z teorie, že se lidé rozhodují mezi danými alternativami pro takovou variantu, která koresponduje s nejvíce pozitivní či nejméně negativní silou. Silou se zde rozumí vnější motivující činitel, například v pracovním prostředí se jedná o peníze, bonusy, výhody apod. Hodnota cíle je zde zisk po odečtení „investic“ jako jsou peníze, námaha, úsilí, čas.

V modelu kauzální atribuci pro motivaci je zpochybněno pojetí člověka jako racionální bytosti. Kauzální atribuce často souvisejí s obranou ega, je-li člověk neúspěšný, může příčiny svého neúspěchu hledat v příčinách externích. V obtížnosti úkolu, náhodě, případně ze svého neúspěchu obviňovat druhé.

2.2 Motivace k učení

Škola je rozhodujícím činitelem nejen ve vzdělání žáků, ale výrazně ovlivňuje i sociální rozvoj jedince. Začlenění se do mezilidských, společensko-kulturních vztahů je jedním ze základních podmínek kvality života, jelikož má člověk širokou škálu sociálních potřeb, které motivují jeho činnosti a chování směřované vůči ostatním lidem. Významnou roli zde hraje potřeba pozitivních vztahů, potřeba sociálního vlivu, prestiže apod. (Hrabal, Pavelková 2010).

Zájem o učení je dílčím momentem vedle mnoha dalších zájmů, potřeb, motivačních činitelů osobnosti studenta, tedy malým dílkem ve složité mozaice. Motivace k učení je složitá, zahrnuje větší počet rozmanitých a měnících se potřeb, citů, hodnot, postojů a dílčích motivačních momentů, v kombinacích, které jsou odlišitelné interindividuálně, tedy při srovnání **různých jednotlivců**, i intraindividuálně, tedy při srovnání různých období v průběhu života **téhož jednovlivce** (Čáp 1987).

Základními potřebami, které hrají nejdůležitější roli v motivaci k učení jsou **potřeby poznávací, sociální a výkonové**. Tyto potřeby se navzájem propojují funkčně i vývojově, a mohou se i překrývat (Hrabal, Pavelková 2010).

2.2.1 Potřeby poznávací

Žák, u kterého převládá vnitřní motivace se učí proto, že učení pro něj představuje zdroj poznání. (Hrabal, Man, Pavelková 1989). Poznávací potřeby se řadí mezi potřeby sekundární, takže se u žáka mohou, ale také nemusí rozvinout v plně podobě. Pro jejich rozvoj je nejpříhodnější období školní docházky, stávají se pak jedním z trvalých zdrojů rozvoje osobnosti žáka a kvalitním motivačním zdrojem pro jeho učení (Hrabal, Pavelková, 2010). Jelikož poznávací formy patří mezi vnitřní motivační činitele (viz motivační činitele v kapitole 1.2.3) mají zpravidla větší motivační hodnotu než činitele vnější. Což v praxi znamená, že žáci, kterým přináší uspokojení samotné poznávání, jsou motivováni k získávání dalších poznatků poznávací činností, vnitřním nutkáním. Na rozdíl od žáků, kteří se učí spíše proto, aby uspokojili jiné potřeby, ty vnější (viz motivační činitele v kapitole 2.2.3) (Helus, Hrabal, Kulič, Mareš, 1979).

2.2.2 Sociální potřeby

Každý člověk má širokou škálu sociálních potřeb, které ovlivňují jeho chování k ostatním lidem. Vývojově se u člověka nejprve vytváří sociální potřeby vázané na nejbližší osoby, u dítěte je to mateřská láska. Dále nás tato potřeba provází celý život,

jen se mění objekt identifikace (Hrabal, Man, Pavelková 1989). Ve školním kontextu uspokojuje sociální potřeby v prvních ročnících základní školy učitel, jakožto centrální postava třídy. Ve vyšších ročnících začíná sociální potřeby uspokojovat spíše třídní kolektiv, mínění spolužáků nabývá na váze a začíná se formovat atmosféra ve třídě, která může směřovat k přátelské, ale i k rivalské formě. Toto chování popisují dva základní druhy sociálních potřeb – **potřeba pozitivního vztahu a potřeba sociálního vlivu, popř. prestiže** (Helus, Hrabal, Kulič, Mareš, 1979).

Potřeba pozitivního vztahu

Jedná se o potřebu, která je uspokojována probíhajícím mezilidským kontaktem, založeným na důvěře, v němž se dva partneři akceptují, potvrzují a shledávají se sympatickými (Heckhausen, 1980 in Hrabal, Man Pavelková 1989). Ve škole se projevuje kladnými vztahy se spolužáky a vyučujícími. Pro jedince s vysokou potřebou pozitivních vztahů je typické kooperativní chování a spolupráce (Helus, Hrabal, Kulič, Mareš, 1979).

Potřeba vlivu a prestiže

Potřeba vlivu se projevuje tím, že chování jednoho člověka směřuje k řízení chování ostatních. O vliv se jedná ve chvíli, kdy toto chování působí tak, že dotyční změní své povodní jednání či rozhodnutí (Hrabal, Man Pavelková 1989). Rozlišují se dvě tzv. tváře vlivu – pozitivní a negativní. Negativní tvář vlivu se vyznačuje tím, že cílem působení na druhého je jen potěšení ze samotného působení, tedy vlivu na ostatní, a to i na jejich úkor. O pozitivní tvář vlivu jde v případě, že cíl jednotlivce je společný s cílem skupiny. Vliv podporuje a dodává pocit síly (Hrabal, Pavelková 2010).

Potřeba prestiže je touhou dosáhnout vysokého sociálního hodnocení, vysokého sociálního statusu. Žáci, kteří mají tyto potřeby se snaží vyniknout mezi spolužáky v prospěchu, i v dalších školních i mimoškolních aktivitách (Helus, Hrabal, Kulič, Mareš, 1979).

Sociální motivace je motivací vnější, pramení ze sociálních potřeb žáka, není tedy motivací orientovanou primárně na úkol a jeho splnění, ale spíše na to, jaký dopad bude mít jeho splnění na sociální vztahy. Může být prostředkem k získání či udržení náklonnosti učitele, rodičů, spolužáků, popřípadě vysokého sociálního statusu (Helus, Hrabal, Kulič, Mareš, 1979).

2.2.3 Výkonové potřeby

Vývojové potřeby se řadí mezi potřeby sekundární, tedy získané, a generalizované. Aktualizují se tedy v jakékoliv situaci, kdy je potřeba činnost, jejímž výsledkem je jakýkoliv výkon, který ale musí být hodnotitelný. Ať už samotným jedincem či druhou osobou (Hrabal, Pavelková, 2010).

Argyle, Robinson in Helus, Hrabal, Kulič, Mareš (1979) uvádí dva faktory, na kterých závisí síla potřeby výkonu:

- Výkonová orientace rodičů

Vychází z předpokladu, že pokud jsou rodiče silně orientováni na výkon, stává se dítě citlivým na vlastní úspěchy a neúspěchy velmi brzy. V takovýchto podmínkách se dítě orientuje na výkon do té míry, na kolik se ztotožňuje s rodiči, tedy na kolik chce být jako oni či splnit jejich očekávání.

- Osobní zkušenosti jedince s úspěchem

Vývoj potřeby úspěšného výkonu je spojený se zkušeností s odměnou a trestem v raném dětství. Jedinec, který byl vychováván v prostředí, kde se zaměřovalo spíše na neúspěchy a kritiku, popřípadě jejich trestání, má potřebu úspěšného výkonu nižší než ten, u kterého fungovalo odměňování a chválení za výkony úspěšné. V prvním případě se u některých vytváří potřeba vyhnout se neúspěchu, či strach z neúspěchu, právě v důsledku negativní zkušenosti.

Někdy bývá uváděna ještě třetí potřeba týkající se výkonové orientace, a sice potřeba **vyhnout se úspěchu**. Sice se zdá tato potřeba na první pohled paradoxní, avšak její vysvětlení není nepochopitelné. Jedná se o situace, kdy by úspěšný výkon mohl mít negativní vliv na postavení ve třídě. Pokud je třída složena ze žáků s průměrnými, až horšími výkony, tak žák nadaný nebude podávat takové výkony jaké by mohl, jelikož touží po přijetí do skupiny a nechce se odlišovat.

Zda bude žák provádět výkonově orientovanou činnost určuje rozdíl mezi tendencí dosáhnout úspěchu a tendence vyhnout se neúspěchu.

$$T_{\text{výsl.}} = T_{\text{v}} - T_{\text{n.}}$$

Pokud je tento rozdíl kladný, bude činnost prováděna. Pokud bude výsledek záporný, bude se jedinec této činnosti snažit vyhnout (Helus, Hrabal, Kulič, Mareš, 1979).

Covington a Müller (2001) in Mareš (2013) rozlišují na základě vnímání sám sebe a snahy o dosažení úspěchu čtyři typy žáků, viz obr. 3.

Obrázek 3: Model žákovských typů podle potřeby vysokého výkonu

Zdroj: (Covington a Müller, 2001 in Mareš, 2013, s. 289)

Žáci, jejichž cílem je vyhnout se neúspěchu, u kterých je strach z neúspěchu silnější než touha po dosažení dobrého výsledku, ocení učení jen v případě, že přinese zlepšení jejich dovedností. V případě, že se zlepšení nedostaví, prohloubí se jejich pocit selhávání a nedůvěry v sami sebe. Žáci, kteří se zaměřují na dosažení úspěchu přináší uspokojení vynikání ve třídě a chvála, což je povzbuzuje ve snaze dále dosahovat minimálně takových výsledků, jako doposud, nebo i lepších. Přehnaně motivovaní žáci nacházejí zdroj své motivace jak v úspěchu, tak i ve snaze vyhnout se neúspěchu. Žáci, kteří jsou smíření s neúspěchy úspěchy neočekávají, jejich sebeúcta a potřeba prestiže je nízká, výsledky jsou jim lhostejné a jejich vnitřní motivace je mizivá (Covington a Müller, 2001 in Mareš 2013).

Dílními potřebami, které působí na motivaci k učení jsou potřeby činnosti, uznání, uskutečňovat určitý cíl apod. Motivace může být zesílena kompetencí, usilovné studium může být východiskem z nezdaru či tíživé osobní situace. Studentovou motivací ke studiu může být i fakt, že dané studium odpovídá jeho životním hodnotám, přesvědčením a cílům, tedy subjektivní vnímání studia jako nezbytné podmínky k dosažení stanovených cílů (Čáp 1987).

Motivační činitelé, které mají vliv na výkonnost žáka lze dělit na vnitřní a vnější.

- Vnitřní:
 - poznávací potřeby a zájmy
 - potřeba výkonu,
 - potřeba vyhnout se neúspěchu a dosažení úspěch,
 - sociální potřeba – potřeba sociálního vztahu a potřeba prestiže (Lokšová, Lokša 1999).

Vnitřní motivaci se tedy rozumějí dílčí motivy spjaté přímo s příslušným předmětem, zejména zvědavost a radost ze samotného vykonávání dané činnosti (Čáp 1993).

- Vnější:
 - školní známky,
 - odměna a trest,
 - vztah studenta k ostatním lidem (Lokšová, Lokša 1999).

Vnější motivace naopak zahrnuje dílčí motivy, které jsou spjaty s předmětem a příslušnou učební činností jen zprostředkovaně (Čáp 1993). V mladším školním věku převládá u žáka vnější motivace, největší motivační účinek mají pochvala a trest. Postupujícím věkem si žák začíná klást nároky sám na sebe, prosazuje si svůj zájem a svou vlastní vůli, přechází tak z vnější motivace na vnitřní (Lokšová, Lokša 1999).

Petty (2013) definuje mimo motivační činitele ještě motivační faktory, které je třeba posilovat. Jedná se spíše o přístupy (vyzdvihující jak pozitiva, tak i negativa), kterými v žácích vzbudit vyšší zájem a motivovat je tak k učení.

- **Naučené se mi hodí.**

Faktory poukazující na reálné a přímé využití učiva, vytváření souvislostí se zájmy studentů (Petty, 2013). Příklad propojení teorie s praxí uvádí Vojtko, Šalamoun, Draxlerová in Vávra, Lapka, Cudlínová (2015) v souvislosti s problematikou Fair trade. Jsou toho názoru, že téma fair trade může obohatit výuku v několika oborech a propojit tak teorii s reálným světem, a to se všemi rozdíly a nedokonalostmi. Oblasti, kde podle autorů lze toto téma využít, jsou ekonomie, obchod, marketing a výuka udržitelného rozvoje.

- **Studium je předpokladem pro dosažení kvalifikace.**

Poukázání na budoucnost, potřeba kvalifikace pro budoucí povolání, postup na další úroveň studia atp. Důležité je udržovat dlouhodobý cíl studentů, bez něj ztrácejí motivaci ke studiu.

- **Dobré výsledky přinášejí úspěch a sebevědomí – cukr.**

Hlavní motivační faktor pro většinu studentů, i pro ty méně snaživé, zároveň je nejsilnější hnací silou celého procesu učení. Problém však nastává v případě setrvávajícího neúspěchu.

- **Když se budu učit dobře, bude to kladně přijato učitelem, spolužáky i rodiči – snaha kvůli někomu jinému.**

Každý chce být uznáván svými spolužáky, být v porovnání s nimi úspěšný.

- **Když se nebudu učit dobře, bude to mít nepříjemné důsledky – bič.**

Příkladem tohoto motivačního faktoru jsou procvičující a opakovací testy, pravidelná kontrola znalostí studentů vede k tomu, aby v době vyučování dávali pozor.

Samotný vývoj motivace k učení může být kladný i záporný. O kladný vývoj se jedná v případě, že se vnější motivace postupně přetváří na motivaci vnitřní, ustupuje význam odměn a dílčích pochval, sílí působení zvědavosti i potřeby činnosti a dlouhodobých životních cílů. O nepříznivý, tedy záporný vývoj se jedná v případě, že studentův zájem o předmět klesá, ať už v důsledku rušivých vlivů prostředí, či nedostatků ve vyučování a výchově. Za rušivé vlivy lze považovat nasycení – nadměrným zabýváním se stejnou učební činností či jediným předmětem, opakované neúspěchy, nedostatky v osobních vztazích, nedostatky v metodě vyučování a ve způsobu výchovy (Čáp 1987).

Stejně jako s motivací obě, i motivací k učení souvisí určité negativní vlivy, důsledky či problémy.

Důvody problémů u motivace k učení mohou být různé, mezi nejčastější však patří:

- nedostatečně rozvinuté poznávací potřeby,
- frustrace žákovských potřeb,
- motivační konflikty,
- nadměrná motivace.

Frustrace již byla popsána výše, v souvislosti s problematikou motivace obecně, je tedy již známo, že jde o psychický stav jedince, který vznikl v důsledku neuspokojení některé aktualizované potřeby. Ve škole však může nastat frustrace všech potřeb, přes základní biologické (potřeba spánku, jídla, pití), přes potřeby psychického a fyzického bezpečí (sarkasmus učitele vůči žákovy, napadání žáka spolužáky), až po potřeby výkonové (neadekvátní nároky na žáka bez ohledu na jeho schopnosti). Dlouhodobě

tato frustrace může mít za následek neefektivní práci žáka (ve škole se necítí dobře, prožívá stavy neuspokojení a napětí), agresivitu či opuštění školy.

Nadměrná motivace, často se s tímto jevem používá výraz „přemotivování“, souvisí s „vyhrocenými“ situacemi jako jsou přijímací zkoušky, maturitní zkouška na střední škole či státní závěrečná zkouška na škole vysoké. Vnitřní motivace žáků je vysoká, sami si kladou vysoké cíle, velký vliv má i rodina (Hrabal, Pavelková 2010).

2.3 Vývoj vzdělání

„Vzdělání by mělo dodávat lidem schopnost hlubšího odstupu a vybavovat je pro kritické myšlení“ (Keller, Tvrdý, 2008, str. 23)

Tito autoři popisují proměny smyslu vzdělání do třech fází, které jsou ovlivňovány časem a vyvíjející se dobou:

1. Škola jako chrám

Nejen celá moderní společnost prošla v uplynulém století hlubokými proměnami, velmi výrazně se pozměnil charakter toho, co je považováno za vzdělání a vzdělanost, stejně jako představy o tom, k čemu má vzdělání ve společnosti sloužit. „*Nejprve působila škola jako jakýsi chrám vědění, jako monumentální instituce dostupná pouze úzké elitě vyvolených.*“ (Keller, Tvrdý, 2008, str. 23) Tato věta vystihuje první polovinu dvacátého století a končí druhou světovou válkou. V této fázi bylo vzdělání omezené na úzkou hrstku vyvolených. Po druhé světové válce dochází ve vyspělých zemích k výraznému nárůstu nejprve počtu lidí s maturitou, dále pak počtu lidí na školách vysokých.

2. Škola jako výtah

„Vzdělání má v této demokratizační fázi sloužit jako výtah, s jehož pomocí se široké vrstvy obyvatel dostanou sociálně o několik pater výše v sociální struktuře, stanou se pevnou součástí širokých, a v blahobytu žijících, středních vrstev.“ (Keller, Tvrdý, 2008, str. 23)

Globalizovaná ekonomika, změna charakteru a podmínek na trhu práce, stagnace a postupný úbytek středních vrstev a další okolnosti moderního světa způsobují, že vzdělání stále méně působí jako spolehlivý výtah, který vyváží absolventy škol do vyšších pater společnosti.

3. Škola jako pojišťovna

„*Škola se stále více proměňuje v jakousi pojišťovnu, vzdělání už negarantuje vzestup zdaleka tak spolehlivě, jako tomu bylo ve vyspělých zemích v optimistických šedesátých letech.*“ (Keller, Tvrdý, 2008, str. 24)

Šetření Českého statistického úřadu (2016) tento vývoj potvrzují, alespoň z hlediska vývoje počtu vysokoškolských studentů v České republice. Vysokoškolsky vzdělaných lidí roste, naopak výrazně klesá počet osob se základním vzděláním či výučním listem, což také potvrzuje fázi „škola jako výtah“ (Český statistický úřad [ČSÚ], 2016).

Podle dalšího výzkumu ČSÚ (2018), které se týká porovnání s Evropskou unií, patří Česká republika k zemím s vysokým podílem středoškolsky vzdělaných občanů, avšak v počtu vysokoškolsky vzdělaných jsme pod průměrem.

2.4 Studium na vysoké škole

Na úvod je důležité rozlišení pojmů učení a vzdělávání. Společnou charakteristikou obou pojmů je osvojování si nových vědomostí či dovedností, nejen v rámci pedagogického procesu, ale také v rámci uspokojování subjektivních potřeb osobního rozvoje, jak již bylo uvedeno výše. Vzděláváním se rozumí záměrné osvojování si něčeho nového, tedy „organizované učení“, spojené s tematickými cíli a formálními pravidly (Plamínek 2010). Na proces učení lze nahlížet jako na jednu z podstatných forem poznávací činnosti, který je realizována ve školním prostředí (Hrabal, Man, Pavelková, 1989). Na rozdíl od vzdělávání, k učení dochází i spontánně, mimo pedagogické prostředí, kdy si člověk neuvědomuje, že činnost, kterou vykonává vede k učení. Dále se rozlišuje řízené a záměrné učení. V případě záměrného učení jedinec usiluje o to, aby se něčemu naučil. V případě řízeného je k tomu veden zvenčí (Průcha 2002).

Hlavním specifikem studia na vysoké škole, oproti studiu dosavadnímu, je změna z prostředí řízeného učitelí, na prostředí řízené studentem. Dosud měli učitelé tendenci vést studenta k učení, vždy bylo řečeno co, kdy, jak a z čeho se má student naučit, mnohdy učitelům záleželo na studentovo prospěchu a snažili se mu vyjít vstříc. Na vysoké škole je vše v rukou studenta. Tento fakt se odráží i v přístupu k motivaci. Na dosavadních stupních studia se ve studentech motivaci snažil vzbudit vyučující, na vysoké škole se očekává, že se student motivuje sám, bez podnětů vyučujících (Dembo, Seli, 2008). Pintrich a Zushko in Perry, Smart (2007) jsou toho názoru, že s problémem motivovat své studenty čelí každá fakulta kterékoliv univerzity či vysoké školy, zkrátka každý institut terciálního vzdělání. Všechny tyto instituce se zabývají otázkou, proč se jejich studenti nesnaží více, proč prokrastinují, učí se na zkoušky na poslední chvíli, píší své práce den před odevzdáním, zkrátka proč si svou práci lépe neorganizují a nedosahují tak lepších výkonů. Jelikož je vysoká škola pomyslným nejvyšším stupínkem na cestě ke vzdělání, nejdůležitější roli k jejímu výstupu hraje právě motivace. Často jsou totiž iniciátory této pomyslné cesty za vysokým vzděláním rodiče či idealizované představy, v průběhu studia se však student setkává s několika překážkami, které mohou vyústit v pomýšlení na ukončení či přerušení studia. Typickým příkladem je neúspěch u zkoušek. Proto je motivace tak důležitá, dokáže studenta vrátit zpátky k běžné úrovni uvažování (Fryjaufová, 2006).

2.4.1 Vysokoškolský student

Školní prostředí je rozsáhlý systém, ve kterém je možné pozorovat postupné zrání lidské osobnosti s věkem – od jeslí, přes základní vysokou školu, až po studia k získání vědecké hodnosti. Postupně se tedy z nevědomého učení stává učení vědomé (Plamínek 2010). V Souvislosti se studiem na vysoké škole lze sledovat následující stádia – adolescenci, mladší dospělost, střední a starší dospělost. Pro teoretické účely této práce bude popsáno pouze stádium adolescence a mladší dospělosti, jelikož bude vycházeno z předpokladu, že student je brán jako jedinec do 26 let.

Adolescence

Slavík a kol. (2012) charakterizuje adolescenta jako jedince ve věku 15–20 let, který čelí třem důležitým životním mezníkům – ukončení povinné školní docházky, dovršení dospělosti a zahájení středoškolského, popřípadě vysokoškolského studia. Adolescenti mají ideální podmínky pro efektivní učení, vysokou koncentraci a předpoklady pro tvořivost (Krejčová, 2011). Škola jako prostředek k dosažení lepší profesní role a uznání či prestiže u adolescentů moc nefunguje. Člověk v tomto věku se snadno nadchne pro jakoukoliv činnost, která má pro něj větší smysl než škola (Slavík a kol., 2012).

Mladší dospělost

Neboli raná dospělost zahrnuje věkové období od 20 do 30 let. Mezi základní znaky této fáze patří samostatnost, relativní svoboda vlastního rozhodování a chování, zodpovědnost za svá rozhodnutí a činy apod. (Slavík a kol., 2012). Dochází ke změnám vztahů, a to jak ke svým rodičům, tak i k lidem obecně. Typické je přijetí nových rolí, vyjasnění si vztahu ke skupinovým normám a hodnotám (Krejčová, 2011). V této fázi zůstávají dobré podmínky pro efektivní učení, převažuje tvůrčí a racionální přístup k řešení problémů. Jedinec je silně motivovaný, má vysokou schopnost koncentrace, avšak paměť stagnuje a schopnost pamětního učení se snižuje (Slavík a kol., 2012).

Z této charakteristiky jednotlivých fází životních etap vyplývá, že období adolescence a mladší dospělosti je ideální pro studium na vysoké škole. Člověk je relativně přizpůsobivý, jeho schopnost učení se je ideální, motivace vysoká. S postupem času, a přechodem z adolescence do mladší dospělosti souvisí i pozvolný útlum schopností učit se věci nazpaměť a problémy s velkým množstvím učiva.

2.4.2 Vysokoškolský student v České republice

V této části bych ráda stručně charakterizovala vysokoškolského studenta, na základě analýzy postojů a životních podmínek studentů vysokých škol v České republice, realizované ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy [MSMT], (2016).

Nejčastěji před vstupem na vysokou školu studenti studují střední školu s maturitou či čtyřleté či víceleté gymnázium. Při výběru vysoké školy hraje největší roli zájem o obor, pokud by se studenti měli znovu rozhodnout, většina by zvolila stejnou vysokou školu, i stejný obor. Lze tedy říci, že jsou studenti se svou volbou spokojeni. Z pohledu rozdělení dle oborů, by nejčastěji šli studovat stejný obor a stejnou školu studenti právnických, přírodovědeckých a humanitních oborů, nejméně pak zemědělsko lesnických, veterinárních a ekonomických oborů. Většina studentů uvedla, že se cítí být součástí vysoké školy, na níž studují, což se může kladně odrážet právě na motivaci ke studiu. Z hlediska vytváření si vztahu ke studované škole je však velmi podstatné, zda byla škola první volbou nebo jen záložní variantou.

První volbou byla studovaná škola pro většinu studentů technických, zdravotnických, lékařských a farmaceutických oborů. Nejméně ze všech oborů byla studovaná škola první volbou pro studenty ekonomických oborů, což má vliv na pocit náležitosti k vysoké škole, jak již bylo uvedeno výše. Tento pocit je také nejnižší u studentů ekonomických oborů.

Co se týká neúspěšného ukončení studia, nejčastějším důvodem byla nespokojenost s náplní studia. V případě přerušení studia na dobu nejméně jednoho roku je nejčastějším důvodem nedostatek motivace, který jako hlavní důvod uvedla téměř polovina dotazovaných studentů v rámci tohoto šetření.

Co se týká zájmu a inspirace ze strany učitelů (opět podle skupin oborů studia), nejvíce se cítí být inspirováni studenti uměleckých oborů, kteří cítí i nejvyšší zájem učitelů o své studijní výsledky. Nejhůře tyto aspekty hodnotili opět studenti ekonomických oborů, spolu se studenty lékařských a farmaceutických oborů.

Co se týče financování studií, poměr pravidelně vydělávajících a nevýdělavajících si studentů je téměř vyrovnaný, část si pak vydělává jen příležitostně. Hlavním důvodem pro práci je získání pracovních zkušeností a financování svého živobytí. Bez práce by si, dle této studie, nemohl dovolit studovat každý šestý student.

Z pohledu jazykové vybavenosti téměř všichni studenti ovládají alespoň jeden cizí jazyk, nejčastějším ovládaným jazykem je angličtina.

Co se týká neúspěšného ukončení studia, nejčastějším důvodem je nespokojenost s náplní studia. V případě přerušení studia na dobu nejméně jednoho roku je nejčastějším důvodem nedostatek motivace.

3 Cíle a Metodika

3.1 Cíle

Cílem této diplomové práce je analýza a sociologická interpretace výsledků dotazníkových šetření, provedených v posledních čtyřech letech na Ekonomické fakultě Jihočeské univerzity (dále EF JU). Data přijatých studentů i absolventů budou pro účely této práce k dispozici. Cílem práce je na základě poskytnutých dat zjistit, co je motivací ke studiu na EF JU a zda dochází k jejím změnám v průběhu sledovaných let.

Dílčím cílem práce je tvorba závěrečných doporučení, které změny ze strany EF mohou pozitivně ovlivnit negativní postoje studentů v získaných v průběhu jejich studia.

3.2 Metodika

Práce se skládá ze dvou hlavních částí – teoretické a praktické. První část, tedy část teoretickou, tvoří literární přehled řešené problematiky, který je zpracován na základě informací a studia odborných publikací. Veškeré zdroje jsou citovány v seznamu použité literatury na konci práce.

V praktické části práce je stručně popsána Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity. Její vznik, historie a současnost. Dále je tato část tvořena za pomoci kvantitativního a kvalitativního výzkumu a jeho vyhodnocení. V rámci kvantitativního výzkumu byla již použita metoda dotazování, jak bylo zmíněno výše v cíli práce, data pro tuto práci budou poskytnuty fakultou. Kvalitativní výzkum je realizován formou polostrukturovaných individuálních rozhovorů se studenty EF JU. Rozhovory zároveň slouží jako základ pro stanovení a podložení hypotéz.

3.2.1 Kvantitativní výzkum

Jedná se o data z dotazníkového šetření realizovaného Ekonomickou fakultou Jihočeské univerzity v letech 2014 až 2017, která jsou zpracována v programech Microsoft Excel a IBM SPSS Statistics za konzultace dr. Jana Vávry, jakožto konzultanta této diplomové práce. V rámci zpracovávání dat z dotazníkového šetření byly u otevřených otázek odpovědi kategorizovány.

Výzkumné šetření bylo realizováno v bakalářském i navazujícím magisterském stupni obou forem studia, studia napříč všemi obory, pouze u studentů EF JU, prostřednictvím online dotazníků. Šetření nebylo v jednotlivých letech uskutečňováno pravidelně ve stejný měsíc, doba sběru dat se lišila. V prvním roce šetření, tedy v roce 2014 se šetření uskutečnilo v měsíci únoru, v roce 2015 na začátku dubna a v roce 2017 začátkem září. Dotazník se skládal z deseti otázek, které byly z většiny uzavřené, pouze tři otázky byly otevřené, aby byl respondentům ponechán prostor pro rozepsání vlastních názorů. Tyto odpovědi budou následně kategorizovány pro snazší vyhodnocování.

Vyhodnocení šetření bude sloužit k získání informací o tom, proč si studenti vybrali ke svému studiu právě EF JU (kde se o fakultě dozvěděli, kdo nebo co měl/o vliv na rozhodnutí o zvolení této fakulty, alternativní vysoké školy), a aby fakulta získala informace o následné reálné zkušenosti se studiem samotným a zjistily se tak případné nedostatky, co studentům na fakultě chybí, s jakými problémy se v průběhu studia setkali apod.

Samotný dotazník nebude součástí práce, jedná se o interní záležitost fakulty, která není veřejně k nahlédnutí všem, i mimo akademickou Ekonomické fakulty JU.

3.2.2 Kvalitativní výzkum

Výzkum bude realizován formou polostrukturovaného rozhovoru se studenty EF JU. Pro účely práce bude uskutečněno celkem 20 rozhovorů se studenty různých stupňů i forem studia. Odpovědi z rozhovorů budou kategorizovány a následně zpracovány za pomoci programu Microsoft Excel. Výsledky budou srovnávány s ohledem na formu studia (prezenční, kombinovaná) a uveřejněny v praktické části práce.

Znění rozhovoru a příklad realizovaného rozhovory bude uveden v příloze.

3.3 Hypotézy

Byly stanoveny na základě studia literatury, zejména zdroje motivace (kapitola 2.1.1), síly motivu viz kapitola 2.1.2, vnějších stimulů v kapitole 2.1.3, postojů v kapitole 2.1.4, výkonových potřeb v kapitole 2.2.3 a studia kapitoly 2.4.1 – vysokoškolský student.

Dále byly hypotézy sestaveny na základě rozhovorů (kapitola 4.4).

- **Není rozdíl mezi faktory vedoucími k motivaci studia na EF JU.**
- **Není rozdíl mezi skupinami lidí, které mají vliv na rozhodnutí studovat na EF JU.**
- **Není rozdíl mezi formami studia a rozhodnutím studovat jedině na EF JU.**

4 Praktická část

4.1 Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity

Dle stránek EF se „*Ekonomická fakulta profiluje jako významná vzdělávací a výzkumná instituce, která vytváří a rozvíjí nezávislé tvůrčí prostředí podporující poznání v ekonomických disciplínách, tvorbu inovací, transfer a kapitalizaci znalostí založených na spolupráci pedagogů, studentů, zástupců podnikatelské sféry a veřejnoprávních institucí v jižních Čechách, ČR a zahraničí*“ (EF JCU, 2019).

Jihočeská univerzita sice vznikla již v roce 1991, ale samotná fakulta až v roce 2007. I přes poměrně mladý věk se může pyšnit řadou mezinárodních spoluprací. Zahraniční spolupráce jsou zde vnímány jako jedna z klíčových aktivit, které umožňují studentům rozvoj. V rámci vědy a výzkumu se fakulta zaměřuje na inovační procesy související s problematikou environmentální ekonomiky (tzv. zelené ekonomie a bio ekonomie), na témata spojené s ekonomikou a řízením podniků, socioekonomickými faktory rozvoje podniků, spolupracuje s významnými podniky a institucemi, se kterými řeší regionální ekonomické problémy apod. Motto fakulty: **Společně a Efektivně** (EF JCU, 2019).

Obory, které EF JU nabízí:

Tabulka 1: Nabízené obory

Bakalářské Studium	
<u>Nově akreditované programy</u>	
Ekonomika a management	Management regionálního rozvoje
Analýza v ekonomické a finanční praxi	
<u>Stávající obory</u>	
Ekonomická informatika	Finanční a pojistná matematika
Obchodní podnikání	Strukturální politika EU pro veřejnou správu
Řízení a ekonomika podniku	Účetnictví a finanční řízení podniku
Economic Informatics (obor v anglickém jazyce)	
Navazující magisterské studium	
Obchodní podnikání	Regional and European Project management
Řízení a ekonomika podniku	Strukturální politika EU a rozvoj venkova
Účetnictví a finanční řízení podniku	Ekonomická informatika
Doktorské studium	

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel dle ef.jcu.cz (2019).

EF JU je první fakultou v České republice, která získala status Fairtrade fakulty (EF JCU, 2019).

4.2 Charakteristika výzkumného souboru

Pro účely práce byly tedy zjištěny počty studentů prvních ročníků v jednotlivých letech. Tato data byla poskytnuta proděkankou pro pedagogickou činnost RNDr. Renatou Klufovou, Ph.D. v rámci e-mailové komunikace.

Tabulka 2: Počty studentů v jednotlivých letech

	2014		2015		2017		Celkem
	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	
Bakalářské	453	146	409	148	363	112	1631
Navazující magisterské	123	129	139	111	144	92	738
Celkem	576	275	548	259	507	204	2369

Zdroj: R. Klufová, e-mailová komunikace 30.7.2019

Ve sledovaných letech studovalo bakalářské a navazující magisterské studium, v prezenční a kombinované formě, celkem 2369 studentů. Prezenční formou studia bakalářského stupně studovalo celkem 1225 studentů, kombinované formy bakalářského stupně celkem 406 studentů. V případě navazujícího studia studovalo prezenční formou 406 studentů, kombinovanou formou 332 studentů.

Co se týká odpovědí získaných Ekonomickou fakultou v rámci dotazníkového šetření v jednotlivých letech, jsou konečné počty následující:

Tabulka 3: Počty respondentů v jednotlivých letech

	2014		2015		2017		Celkem
	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	
Bakalářské	101	20	135	23	71	9	359
Navazující magisterské	23	15	43	7	0	0	88
Celkem	124	35	178	30	71	9	447

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

K dispozici byly odpovědi celkem od 447 respondentů (18,87 % z celkového dostupného počtu studujících studentů).

Prezenční formu bakalářského stupně studovalo celkem 307 dotázaných, kombinovanou formou studia bakalářského stupně celkem 52 respondentů. V případě navazujícího studia studovalo prezenční formou 66 respondentů, kombinovanou formou

22 respondentů. Následnou úpravou (sjednocením) počtu respondentů v jednotlivých letech, jsou konečné počty (více o důvodech tohoto kroku v kapitole 4.3. dotazníkové šetření) respondentů pro tuto práci následující:

Tabulka 4: Upravený počet respondentů v jednotlivých letech

	2014		2015		2017		Celkem
	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	
Bakalářské	46	11	43	10	71	9	190
Navazující magisterské	15	8	24	3	0	0	50
Celkem	61	19	67	13	71	9	240

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Z dostupného počtu odpovídajících respondentů (447) bylo využito 53,69 % (240).

Prezenční formu studia bakalářského stupně studovalo celkem 160 dotázaných, kombinovanou formu bakalářského stupně celkem 30 respondentů. V případě navazujícího studia studovalo prezenční formou 39 dotazovaných, kombinovanou formou 11 respondentů.

Tabulka 5: Výzkumný soubor v číslech

	2014		2015		2017	
	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované	Prezenční	Kombinované
Původní počty	124	35	178	30	71	9
Upravené počty	61	19	67	13	71	9
Využití dostupných dat	49,19 %	54,29 %	37,64 %	43,33 %	100 %	100 %

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Jak je z tabulek patrné, k největší změně po úpravě počtu respondentů došlo v roce 2015, kdy nebyla využita ani polovina z dostupného počtu. V tomto roce odpovědělo nejvíce respondentů (208), proto je využití vyjádřené v % tak nízké, změna je díky velikosti dostupného počtu nejznatelnější.

4.3 Dotazníkové šetření

K práci měly být původně poskytnuty výsledky dotazníkových šetření provedených Ekonomickou fakultou v letech 2014–2017. Bohužel se pro tuto práci nepodařilo dohledat výsledky šetření z roku 2016.

Celkem byly k této práci k dispozici odpovědi od 447 respondentů. V každém roce byl sebrán jiný počet odpovědí, což by znemožňovalo srovnávat výsledky v jednotlivých letech.

Proto bude počet respondentů ve všech letech přizpůsoben roku 2017, kdy v rámci šetření odpovědělo nejméně respondentů. Znamená to tedy, že v každém roce bude vybráno vždy prvních 80 odpovědí.

Jelikož by tento krok vyloučil odpovědi od 207 respondentů (téměř polovinu), budou v určitých bodech srovnávány jak celkové výsledky (od všech 447 respondentů), tak upravené (od 240 respondentů), aby se vyvrátily případné námitky, že jsou výsledky práce tímto krokem zkresleny.

Tabulka 6: Počet odpovědí v jednotlivých letech

2014	2015	2017
159	208	80

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Jednotlivé otázky dotazníku budou v rámci vyhodnocování členěny dle jejich charakteru na:

- motivaci k volbě studia na EF JU
- vliv skupin lidí na rozhodnutí studovat na EF JU
- prioritita studia právě na EF
- spokojenost studentů se studiem na EF JU.

4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření a jejich komentář

4.3.1.1 Motivace k volbě studia na EF JU

Tato otázka měla za úkol zjistit, jaké 3 nejdůležitější důvody přesvědčily respondenta ke studiu na EF JU. Na výběr bylo 12 různých faktorů, jako je například prestiž školy, náklady na studium, pravidla přijímacího řízení apod. Pořadí zvolených faktorů nebylo důležité, každý ze tří vybraných měl stejnou váhu.

Na výběr byla také možnost „jiné“, kdy respondent mohl uvést vlastní důvod, tato varianta byla využita pouze dvakrát. Jednou odpovědí byl „kampus“ druhou „donucení rodičů“. Čísla uvedená v tabulce jsou četnosti.

Tabulka 7: Motivace k volbě studia na EF JU

	2014	2015	2017
Prestiž EF JU	15	20	14
Umístění v jižních Čechách	48	44	52
Možnosti uplatnění po ukončení studia	16	15	25
Nabídka studijních programů	34	31	30
Existující navazující magisterské studium ve stejných oborech	36	34	17
Osobnosti, které na EF JU působí	0	0	0
Náročnost studia	6	7	8
Možnosti studentského života (zábava, kultura, sport)	13	11	21
Možnosti studia v zahraničí	7	10	7
Známost prostředí (přátelé, spolužáci apod.)	22	20	21
Náklady na studium	18	13	16
Pravidla přijímacího řízení	25	23	24
Počet odpovídajících studentů	80	80	80

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Za povšimnutí stojí, že četnost volby u jednotlivých faktorů je v průběhu let podobná. Jediné faktory, u kterých došlo k zřetelnějším výkyvům byly: umístění v jižních Čechách, nabídka studijních programů a existující navazující studium ve stejných oborech. U pořadí těchto faktorů byla zaznamenána změna až v posledním roce sběru, tedy v roce 2017, kdy se poprvé změnila posloupnost prvních třech příček, a existující navazující studium bylo nahrazeno možnostmi uplatnění po ukončení studia.

Na čtvrtém místě byla, ve všech třech letech, pro studenty důležitá pravidla přijímacího řízení. Naopak nejméně přesvědčující faktor ke studiu na EF JU jsou vnímány osobnosti, které na EF JU působí.

Pro srovnání ta samá tabulka, avšak s původními počty dostupných respondentů, tedy všech 447. Jak je na první pohled zřejmé, pořadí zvolených faktorů je neměnné v komparaci s upraveným počtem respondentů (240).

Tabulka 8: Motivace k volbě studia na EF (všichni respondenti)

	2014	2015	2017
Prestiž EF JU	32	53	15
Umístění v jižních Čechách	93	118	53
Možnosti uplatnění po ukončení studia	38	41	25
Nabídka studijních programů	72	93	31
Existující navazující magisterské studium ve stejných oborech	66	80	17
Osobnosti, které na EF JU působí	1	2	0
Náročnost studia	10	13	7
Možnosti studentského života (zábava, kultura, sport)	19	28	21
Možnosti studia v zahraničí	20	23	7
Známost prostředí (přátelé, spolužáci apod.)	43	56	20
Náklady na studium	30	42	16
Pravidla přijímacího řízení	50	67	23
Počet odpovídajících studentů	159	208	80

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

I v tomto případě dochází ke změně pořadí v prvních třech příčkách až v roce 2017, kdy jsou opět upřednostňovány možnosti uplatnění po ukončení studia před nabídkou studijních programů.

Z tabulek také vyplývá, že pro studenty je jednoznačně nejpřesvědčivější faktor ke studiu na EF JU její umístění v jižních Čechách, což může být sice bráno jako konkurenční výhoda, ale není to faktor, kterým by se přičinila samotná EF, jelikož jejímu umístění předcházelo umístění univerzity jako takové (viz roku vzniku fakulty, kapitola 4.1).

Ostatní zvolené faktory (nabídka studijních programů, existující navazující studium, pravidla přijímacího řízení) jsou však spojeny přímo s fakultou a jejím působením, což je velmi pozitivní, jelikož zdrojem motivace jsou záležitosti nabízené či ovlivněné přímo fakultou.

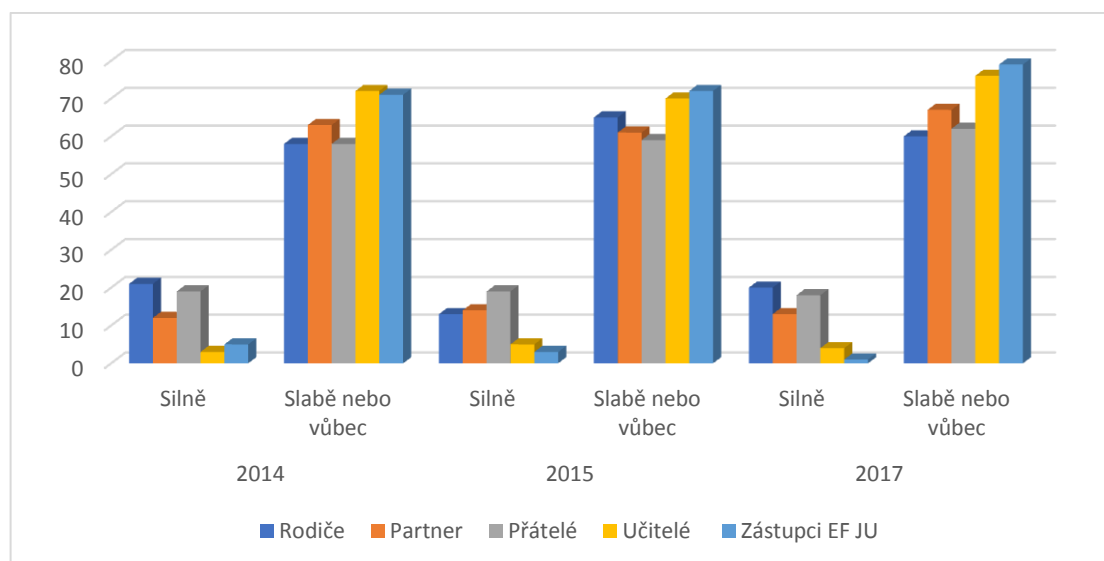
4.3.1.2 Vliv různých skupin lidí na rozhodnutí studovat na EF JU

V rámci této otázky bylo v dotazníku uvedeno pět skupin lidí, u kterých měl respondent vždy označit sílu jejich vlivu na své rozhodnutí (silně, slabě a vůbec).

Záměrem bylo zjistit, která ze skupin měla na konečné rozhodnutí studentů největší vliv, a zda byl vliv okolí znatelný. Slabý a žádný vliv byl porovnáván se silným, aby byl lépe patrný kontrast.

Na základě výsledků předchozí otázky, kdy jedním z často volených důvodů byla známost prostředí (přátelé, spolužáci apod.) by se dalo očekávat, že rozhodnutí bude znatelně ovlivňováno přáteli. Výsledky u této otázky však hovoří jinak.

Graf 1: Vliv různých skupin lidí na rozhodnutí studovat na EF JU

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Z grafického vyjádření plyne, že u žádné ze skupin nepřevažoval silný vliv na respondentovo rozhodnutí. Veškerá rozhodnutí byla převážně ovlivněna slabě nebo vůbec. Je také patrné, že pokud nějaká ze skupin měla silný vliv na rozhodnutí, byli to rodiče (54) 22 % a přátelé (56) 23 %. Silný vliv partnera na vlastní rozhodnutí označilo 39 (16 %) respondentů.

Toto tvrzení však nelze generalizovat, nelze tedy říci, že na rozhodnutí studentů mají silný vliv rodiče a přátelé, jelikož 186 (78 %) respondentů vnímalo vliv rodičů jako

slabý či žádný a u vlivu přátel tomu tak bylo u 184 (77 %) respondentů. Na základě těchto výsledků by se tedy dalo říci, že se studenti rozhodují převážně podle sebe, bez znatelného vlivu okolí, jedná se spíše o propojení názorů jednotlivých skupin.

4.3.1.3 Zájem o studium pouze na EF

Tato otázka byla vypisovací, s přesným zněním: „které jiné VŠ a obory jste zvažoval/a“? Vyhodnocovány byly pouze odpovědi jako „žádné“, popřípadě všechny obory nabízené EF JU, aby tak mohlo být zjištěno, pro kolik studentů byla EF JU jedinou volbou ke studiu na VŠ.

Tabulka 9: EF JU jedinou volbou ke studiu na VŠ

	Prezenční			Kombinované		
	EF jedinou volbou	Celkem respondentů	Vyjádřeno v %	EF jedinou volbou	Celkem respondentů	Vyjádřeno v %
2014	4	63	6	12	17	71
2015	5	67	7	6	13	46
2017	15	71	21	2	9	22

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

V případě prezenčního studia byla v roce 2014 EF JU jedinou volbou pro pouhých 6 % z celkového počtu dotázaných studentů, o rok později pro 7 % respondentů. Naopak u kombinovaných studentů bylo procentuální vyjádření v těch samých letech 71 % a 46 %. V roce 2017 se situace změnila u obou forem studia. V případě prezenčního studia se navýšil počet studentů s přímým zájmem o studium na této fakultě ze 7 na 21 %, u kombinované formy studia se tento poměr snížil ze 46 na 22 %. Důvodem mohla být zvyšující se atraktivnost EF JU pro prezenční studenty, v případě klesajícího trendu u kombinovaných studentů mohla být důvodem nabídka konkurenčních škol.

4.3.1.4 Spokojenost studentů se studiem na EF JU

V rámci této otázky byli studenti tázáni, zda se setkali od začátku studia s nějakými problémy, které by se na EF JU měly vyřešit. Jednalo se o otevřenou otázku, odpovědi byly kategorizovány. V následující tabulce je celkem 19 problémů, které se v odpovědích opakovaly více jak třikrát. Některé z nich budou následně rozepsány, jelikož nemusí být jasné, co přesně do nich spadá. Celkem bylo k dispozici 124 odpovědí, z nichž 119 je zapsáno v tabulce. Pouze tedy 5 odpovědí se neopakovalo třikrát a více, budou vypsány níže.

Tabulka 10: Přehled kategorizovaných problémů a jejich absolutní četnost

Problém	Četnost
Dodržování postupů při výběru kvalifikačních prací	5
Dodržování termínů ze strany EF	3
Nedostatečná informovanost studentů ze strany EF	29
Nedostatek specializovaných předmětů odpovídajících oboru studia	5
Absence seznámení s prací ve STAGU	3
Chybí přehled informací pro první ročníky (zkouškové, zápisy předmětů, mapka areálu)	7
Včasné vypsání rozvrhu a termínů zkoušek pro kombinované studenty	6
Zdlouhavé formality při změně v rozvrhu	5
Výpadky STAGU díky přetížení při zápisech předmětů	3
Absence potvrzujícího emailu o přijetí přihlášky e studiu a platby	4
Nedostatečná nabídka výuky cizího jazyka na EF	5
Nízká provázanost teoretické výuky a praxe	8
Vysoké nároky na studenty před postupem k ústní zkoušce	5
Laxní přístup vyučujících k probírané látce	4
Časová náročnost zkoušek na kombinovaném studiu	4
Vysoká obtížnost vstupního testu z AJ	4
Arogantní přístup vyučujících ke studentům	9
Neobjektivnost vyučujících při ústních zkouškách	7
Neodpovídání vyučujících na e-maily	3

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Dodržování postupů při výběru kvalifikačních prací

Do této kategorie spadají připomínky k „rezervacím“ témat u vedoucích prací před oficiálním termínem zapisování prací v informačním systému STAG. Ve finále jsou pak témata nedostupná, nelze se k nim přihlásit, jelikož je k nim neoficiálně přihlášen jiný student, po domluvě s vedoucím práce.

Nedostatečná informovanost studentů ze strany EF

Informace o změnách ze strany EF, které se studenti dozvěděli neoficiální cestou, ne tedy přes studijní oddělení ani na webových stránkách fakulty. Často bylo zmiňováno zrušení oboru cestovního ruchu na navazujícím studiu, kdy se o této změně studenti údajně dozvěděli až po přijímacím řízení, přesněji u zápisu do prvního ročníku, v září.

Včasné vypsání rozvrhu a termínů zkoušek pro kombinované studenty

U termínů zkoušek pro studenty kombinované formy studia údajně není vždy dodržováno jejich včasné vypsání a studenti si tak nemohou zařídit volno s dostatečným předstihem. U rozvrhů by na sebe měly předměty více navazovat.

Zdlouhavé formality při změně v rozvrhu

Jedná se o změny v rozvrhu po uplynutí stanovené doby na začátku semestru, tedy přes žádost. Pokud studenti zjistí, že jim předmět nevyhovuje či nenaplnuje jejich očekávání po uplynutí prvních čtrnácti dní výuky, je dle jejich názoru, velmi zdlouhavá cesta k odepsání takového předmětu.

Časová náročnost zkoušek na kombinovaném studiu

V souvislosti s písemnou a ústní částí zkoušky, kdy si student kombinovaného studia musí zajistit volno na takřka celý den.

Vysoká obtížnost vstupního testu z AJ

Pro studenty, kteří doposud nestudovali anglický jazyk je vstupní test náročný. Jelikož se mu nelze vyhnout, poněvadž je anglický jazyk na EF povinný, je pro některé velmi obtížné jej splnit.

Vnímané problémy neuvedené v tabulce 10: čistota toalet (2x), nesjednocení znalostí z matematiky před začátkem kurzu (1x), absence nabídky doučování (2x).

Nejčastěji měli studenti problém s nedostatečnou informovaností ze strany EF, a to se znatelným náskokem v četnosti, oproti ostatním problémům. Tento nedostatek vnímalo 29 (24 %) ze všech odpovídajících respondentů.

Dále byl vnímán jako problém arogantní přístup vyučujících ke studentům, a jako třetí nejčastější problém nízká provázanost teoretické výuky a praxe.

Pokud by se pracovalo se všemi daty, které jsou pro práci k dispozici, (se všemi 447 respondenty) pořadí vnímaných problémů by vypadalo následovně:

Tabulka 11: Celkový přehled kategorizovaných problémů a jejich četnost

Dodržování postupů při výběru kvalifikačních prací	13
Dodržování termínů ze strany EF	9
Nedostatečná informovanost studentů ze strany EF	62
Nedostatek specializovaných předmětů odpovídajících oboru studia	14
Absence seznámení s prací ve STAGU	9
Chybí přehled informací pro první ročníky (zkouškové, zápisy předmětů, mapa areálu)	19
Včasné vypsání rozvrhu a termínů zkoušek pro kombinované studenty	9
Zdlouhavé formalities při změně v rozvrhu	12
Jednotnost přednášejícího a cvičícího	5
Výpadky STAGU díky přetížení při zápisech předmětů	12
Absence potvrzujícího emailu o přijetí přihlášky e studiu a platby	7
Nedostatečná nabídka výuky cizího jazyka na EF	14
Nízká provázanost teoretické výuky a praxe	13
Vysoké nároky na studenty před postupem k ústní zkoušce	11
Přístup vyučujících k probírané látce	17
Časová náročnost zkoušek na kombinovaném studiu	13
Vybavenost učeben	3
Obtížnost vstupního testu z AJ	15
Arogantní přístup vyučujících ke studentům	17
Neobjektivnost vyučujících při ústních zkouškách	22
Neodpovídání vyučujících na e-maily	8

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Na prvním místě zůstává nedostatečná informovanost studentů ze strany EF, kterou zaregistrovalo jako problém 62 respondentů ze 304 odpovídajících (20 %). Na druhém místě už však není arogantní přístup vyučujících ke studentům, nýbrž neobjektivnost vyučujících při ústních zkouškách, kterou jako problém vyhodnotilo 22 (7 %) respondentů. Na třetí příčce jsou chybějící informace pro první ročníky, které se v první tabulce mezi třemi hlavními problémy neobjevily.

Díky úpravě počtu dat došlo poprvé ke změně pořadí vnímaných problémů.

V obou případech s jasnou převahou dominovala nedostatečná informovanost studentů ze strany EF JU, žádný z ostatních registrovaných problémů nedosáhl ani poloviční četnosti. To by měla být hlavní zpráva se kterou by se dále mělo pracovat.

Pořadí dalších problémů není důležité. Důležité je, aby fakulta měla povědomí o těchto problémech vnímaných studenty, v případě zájmu s těmito informacemi dále nakládat, při nejlepším některé z nedostatků odstranit.

4.4 Rozhovory

Rozhovory probíhaly v měsících červenci a srpnu. Jednotliví respondenti byli kontaktováni on-line cestou, kdy byli seznámeni se situací a požádáni o přičinění k této práci prostřednictvím osobního rozhovoru. Byli seznámeni s účely rozhovoru, s odhadovanou dobou jeho průběhu a v případě ochoty pomoci byl domluven termín a místo setkání, o kterém vždy rozhodl respondent. Celkem bylo zapotřebí 20 studentů. Jelikož se jednalo pouze o studenty EF JU, nebyl problém takovýto počet naplnit. Respondenti byli vybíráni na základě účelového výběrového vzorkování, kdy kritéria zastoupení byla následující:

- 25 % respondentů studuje bakalářský stupeň prezenční formou,
- 25 % respondentů studuje bakalářský stupeň kombinovanou formou,
- 25 % respondentů studuje navazující stupeň prezenční formou,
- 25 % respondentů studuje navazující stupeň kombinovanou formou,
- 50 % všech dotázaných jsou ženy, 50 % muži.

Nejobtížněji se sháněli studenti bakalářských ročníků kombinované formy studia, jelikož autorka práce žádného takového studenta nezná, dohledání takovýchto studentů bylo obtížnější.

Před začátkem rozhovoru byly respondentovi sděleny úvodní informace, byl seznámen s průběhem rozhovoru a dobou jeho trvání. Vždy bylo zdůrazněno, že v případě nesrozumitelnosti či nejasnosti otázky je vítáno se bez váhání okamžitě ozvat.

Odpovědi byly zaznamenávány okamžitě do počítače, jenž měl tazatel vždy u sebe, vzhledem k povaze a délce rozhovoru nebylo nutné pořízení hlasové nahrávky. Průběh rozhovoru i jeho zaznamenávání bylo plynulé.

Po ukončení rozhovoru byly zápisky znovu přečteny a doplněny tazatelkou, v případě zájmu zpětně předneseny respondentovi.

U žádného z rozhovorů nebyl zaznamenán problém v podobě nervozity respondenta, žádná z otázek se nezdála dotazovanému nesrozumitelná. Odpovědi byly pohotové a všech 20 rozhovorů bylo vedeno v příjemné a uvolněné atmosféře. Hlavním důvodem byla zřejmě rovnost ve vztahu tazatele a respondenta.

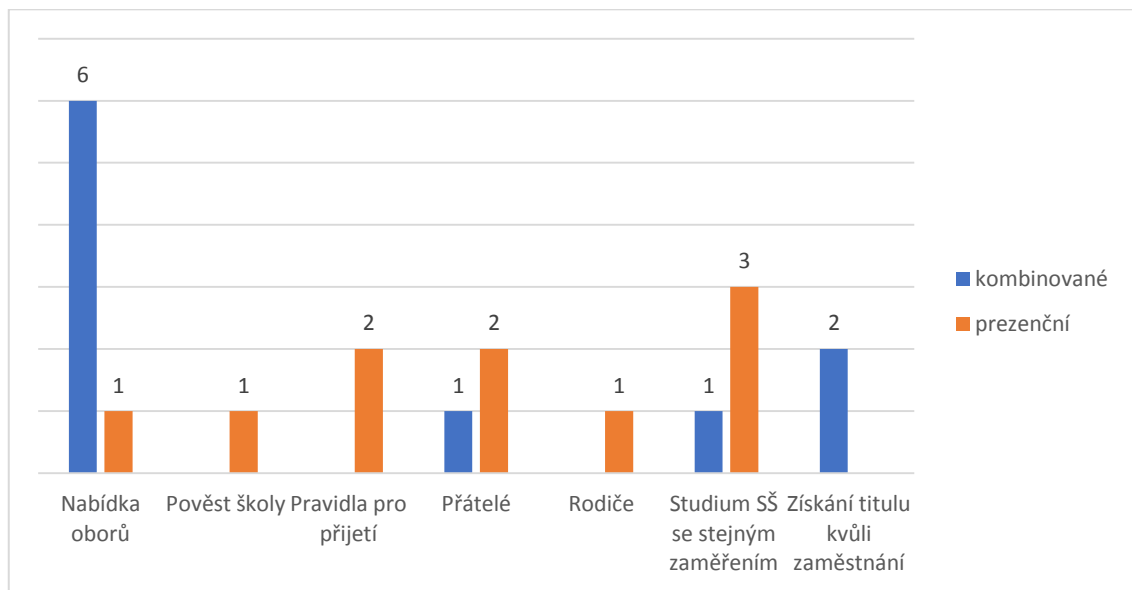
Samotný rozhovor se skládal z pěti otázek zaměřených na charakteristiku respondenta (věk, pohlaví, formu, stupeň a ročník studia), a dalších devíti zaměřených na motivaci a postoje ke studiu EF JU.

4.4.1 Výsledky kvalitativního výzkumu

Uskutečněno bylo celkem 20 rozhovorů, kdy byly naplněny všechna předem stanovená kritéria pro výběr respondentů (kombinace formy a stupně studia, zastoupení pohlaví). Na ročníky, obory studia ani věk respondentů nebyl brán zřetel, stejně tak jako u kvantitativního výzkumu.

4.4.1.1 Motivace ke studiu na EF JU

Graf 2: Podněty vedoucí k rozhodnutí studovat EF JU

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

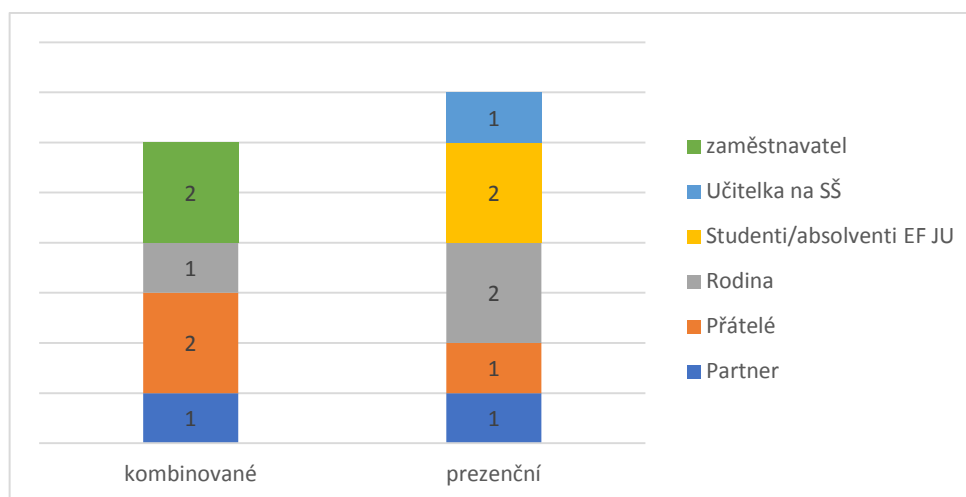
Nejsilnějším podnětem pro respondenty celkem byla nabídka oborů (35 %). K tomuto výsledku se nejvíce přičinili studenti kombinované formy studia, pro které je tento faktor nejdůležitější, a zastoupení těchto studentů tvoří 30 % z celkových 35.

Studenti kombinované formy studia také v rozhovorech zmínili, že motivací ke studiu EF JU je získání titulů kvůli zaměstnání, což bylo spjato s vidinou vyššího finančního ohodnocení. Dále byli motivací přátelé a studium střední školy se stejným zaměřením.

U studentů prezenčního studia nedošlo ke znatelné převaze jednoho dominujícího faktoru. Pro tyto studenty byla důležitá pravidla pro přijímací řízení, předchozí studium na střední škole se stejným zaměřením, pověst školy a svou roli v motivaci hráli i rodiče.

S podněty ke studiu souvisí také rady a vliv ostatních. Jakýkoliv podnět ve spojení s něčí radou může mít markantní vliv na konečné rozhodnutí. Proto byli studenti v rozhovoru tázáni, zda jejich rozhodnutí předcházelo radění se s někým. 65 % respondentů odpovědělo že ano, 35 % odpovědělo že ne. V případě, že se student s někým radil, následovala otázka kdo měl největší vliv na rozhodnutí studovat na EF JU. Výsledky jsou následující:

Graf 3: Osoby s největším vlivem na rozhodnutí

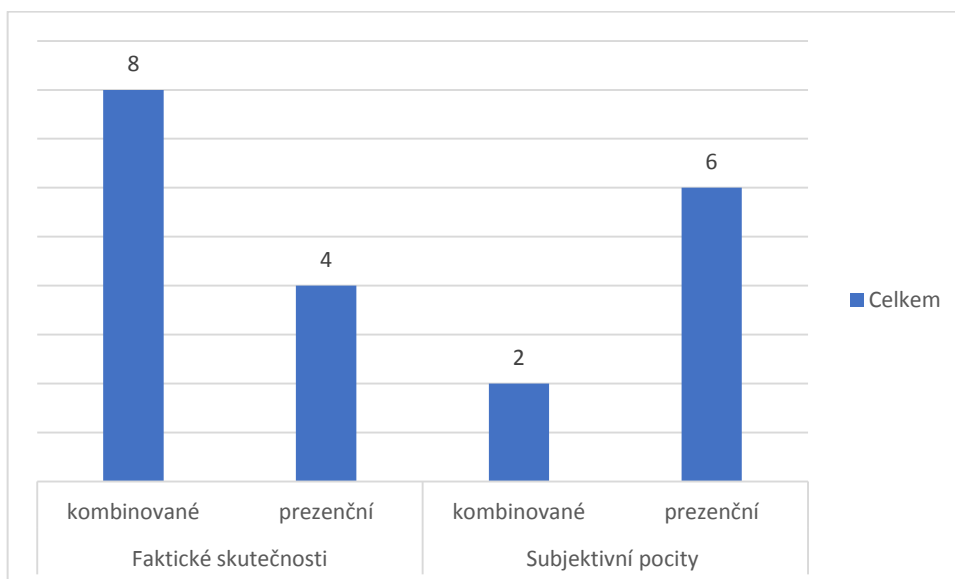
Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Bráno obecně, největší vliv mají přátelé (15 %) a rodina (15 %), což se shoduje i s výsledky dotazníkového šetření. Dále pak partner, studenti a absolventi EF JU, takže osobní zkušenosti studentů, kteří již na EF JU studují.

Bráno dle forem studia, u kombinovaných studentů mají na rozhodnutí vliv osoby v jejich bezprostřední blízkosti, jako je partner, rodina, přátelé a zaměstnavatel. U prezenčních studentů je to širší okolí, které v tomto případě zahrnuje i studenty a absolventy EF a vyučující na střední škole.

Dále byli studenti tázáni, zda v jejich rozhodnutí převažovaly faktické informace (oficiální stránky EF JU, nabídka předmětů, zaměření jednotlivých oborů apod.) či subjektivní pocity (doporučení přátel, dojem z fakulty, její pověst). Ve výsledku byly pro 60 % respondentů důležitější faktické informace, 40 % dotázaných pak dalo na vlastní pocit. Patrný rozdíl je však v jednotlivé formě studia.

Graf 4: Rozhodnutí dle forem studia

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

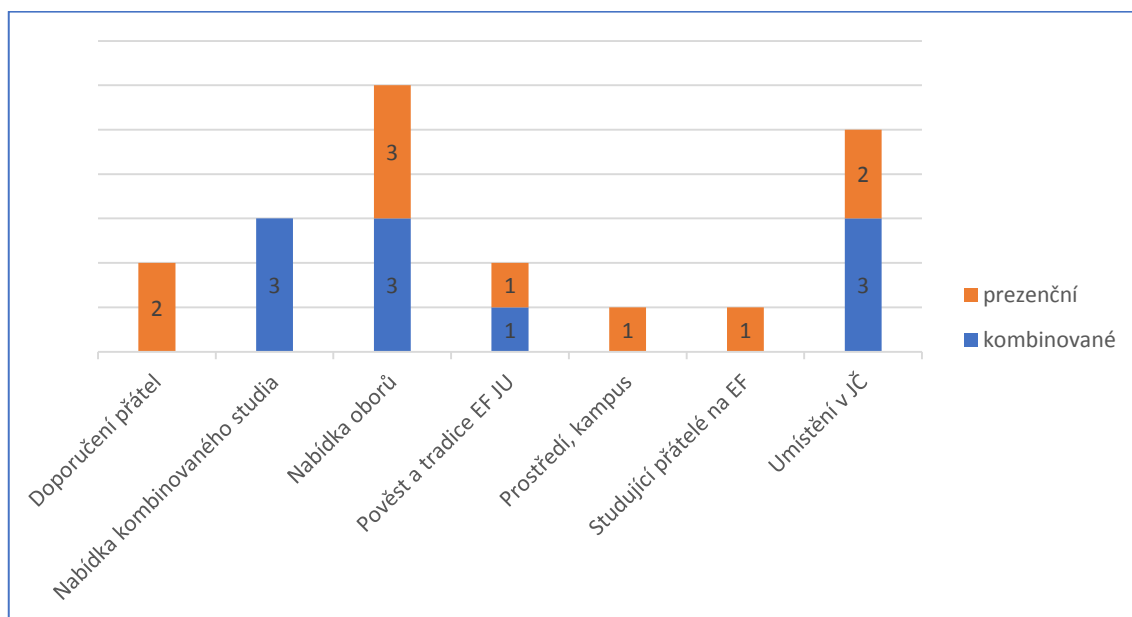
U kombinovaných studentů je jejich rozhodnutí učiněno převážně na základě faktických skutečností, které byly rozhodující pro 80 % dotázaných studentů této formy studia. V případě prezenčního studia převládají v konečném rozhodnutí subjektivní pocity (60 %).

Dále byli studenti tázáni, zda faktory podle kterých se rozhodli studovat EF JU měly různou váhu, popřípadě který byl nejdůležitější.

Respondenti, u kterých měly rozhodující faktory stejnou váhu následně uvedli, že jejich rozhodnutí bylo učiněno na základě jedné hlavní proměnné, ostatní okolnosti byly pouze výhodou, ale neměly na rozhodnutí vliv.

Ostatní respondenti (70 %), kteří uvedli, že jednotlivé faktory měly různý vliv jako nejvýznamnější uvedly faktory uvedené v následujícím grafu.

Graf 5: Nejdůležitější faktory při rozhodování studovat na EF JU

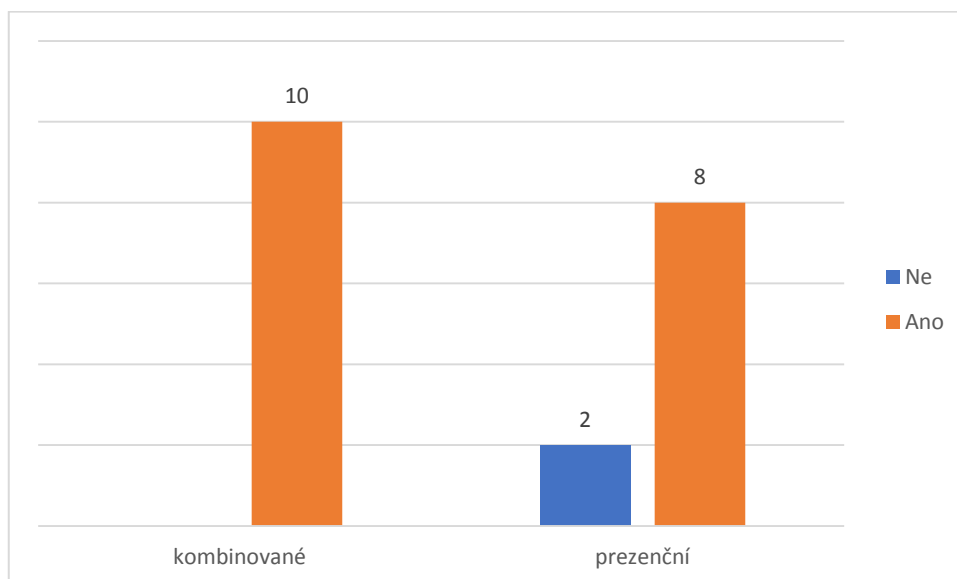
Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Výsledky rozhovorů se shodují s výsledky dotazníkového šetření. Důležitá byla pro studenty nabídka oborů (30 %), umístění v jižních Čechách (25 %), doporučení přátel (15 %) i prostředí EF a její pověst.

V rámci dotazníkového šetření bylo umístění v Jižních Čechách vždy na prvním místě. Z rozhovorů vyplývá, že důležitější je pro studenty nabídka oborů. V případě dotazníků studenti měli na výběr konkrétní možnosti, u kterých jen vyhodnocovali jejich vliv. V případě rozhovoru jsou však odpovědi čistě na studentech.

Zbývá vyhodnocení poslední otázky zaměřené na motivaci ke studiu na EF JU, a sice zda tato fakulta byla prioritou číslo 1. V rámci dotazníkového šetření bylo zjišťováno, zda fakulta byla jedinou volbou pro studium, předpokladem tedy bylo, že studenti nezvažovali studium na jiné fakultě či vysoké škole. V případě rozhovorů však byly zjišťovány priority. Mohlo tedy být zvažováno více vysokých škol či fakult, avšak EF JU musela mít prioritu číslo jedna.

Graf 6: Priorita studia na EF JU

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Pro 90 % respondentů byla EF JU prioritní fakultou pro studium na vysoké škole, což je velmi přívětivý výsledek.

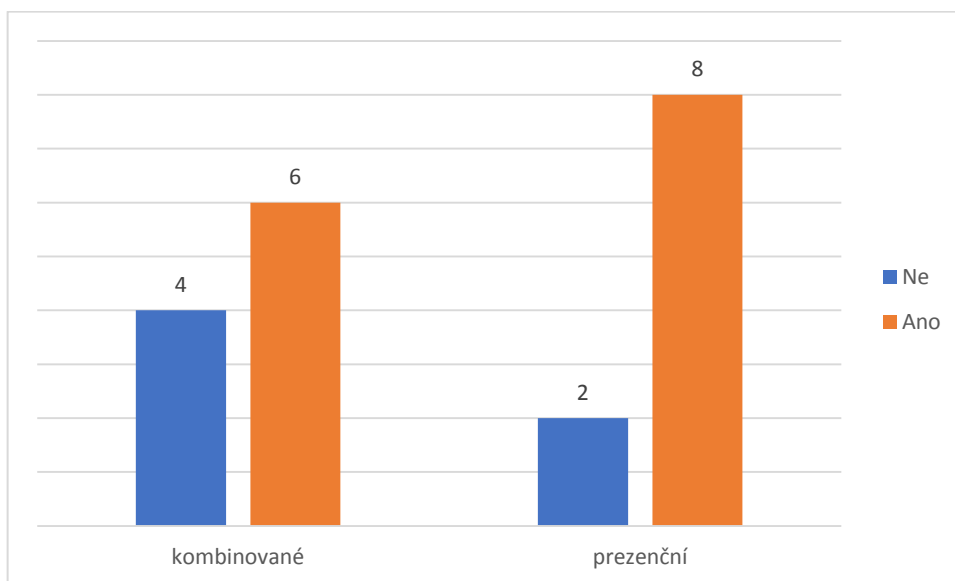
Výsledky se lišily u jednotlivých forem studia, kdy u prezenčních studentů byla EF JU prioritou pro 80 %, u kombinovaných studentů byla prioritou u 100 % respondentů. Dalo by se říci, že je tato fakulta velmi konkurenceschopná a uchazeči o studium mají opravdový zájem o její studium.

4.4.1.2 Postoje

V rámci otázek zaměřených na postoje ke studiu na EF JU, bylo zjišťováno, zda studenti měli vztah ke vzdělání ekonomického směru, zda výběr školy dokresloval jejich představu o budoucím povolání, a zda v nich studium na této fakultě vzbuzuje pocit záruky perspektivního zaměstnání s adekvátním finančním ohodnocením.

Pokud jde o vztah ke vzdělání v ekonomickém směru, 50 % dotázaných sdělilo, že to byl hlavní důvod pro jejich výběr. 50 % dotázaných vztah k ekonomii nemělo. Z deseti lidí, kteří si vybrali EF JU, jelikož se chtěli dále vzdělávat v tomto směru, bylo však u (20 %) hlavním důvodem předchozí studium na střední škole podobného zaměření, jejíž výběr však už nebyl na základě zájmu o ekonomii. Dále bylo u 10 % respondentů hlavním cílem získání titulu kvůli zaměstnání.

Graf 7: Vztah k ekonomickému vzdělání hlavním důvodem ke studiu na EF JU

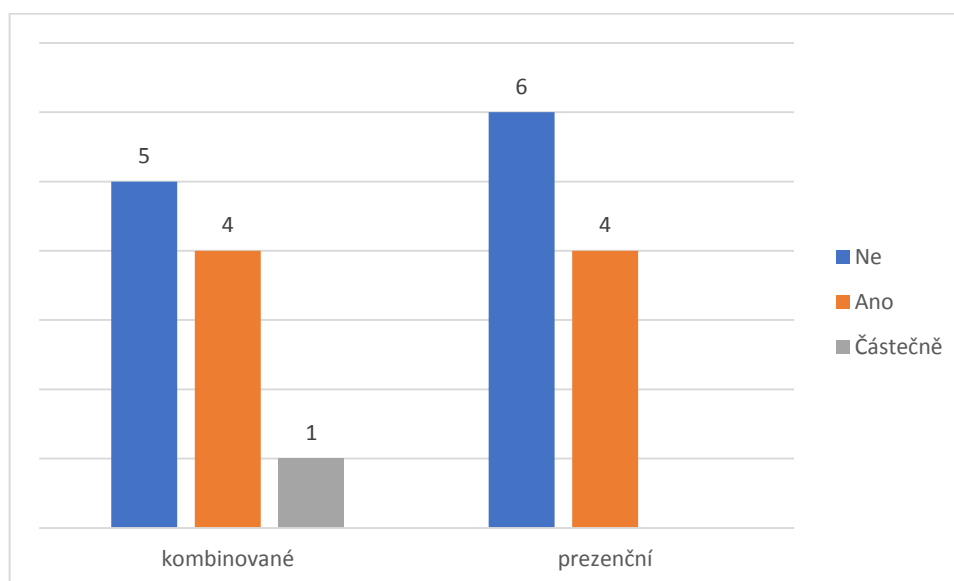
Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Z dosavadních výsledků rozhovorů vyplývá, že u kombinovaných studentů mají větší váhu faktické informace nad dojmy (graf 4), že hlavními faktory pro rozhodnutí studovat na EF JU byla nabídka oborů a nabídka kombinovaného studia (graf 5). U všech respondentů kombinovaného studia byla tato fakulta prioritou číslo jedna (graf 6). Přes veškeré tyto výsledky mělo vztah k oboru tohoto směru 60 % dotázaných.

U prezenčních studentů byla EF JU prioritní fakultou pro 80 % studentů.

Předposlední otázka rozhovoru se zabývala tím, zda škola dokreslovala představu o budoucím povolání či směru, kterým se studenti chtějí ubírat. Zkrátka zda si fakultu vybrali na základě určité představy o tom, co by rádi ve svém životě jednou vykonávali. Výsledky opět hovoří nejasně.

Graf 8: Existence představy o budoucím povolání

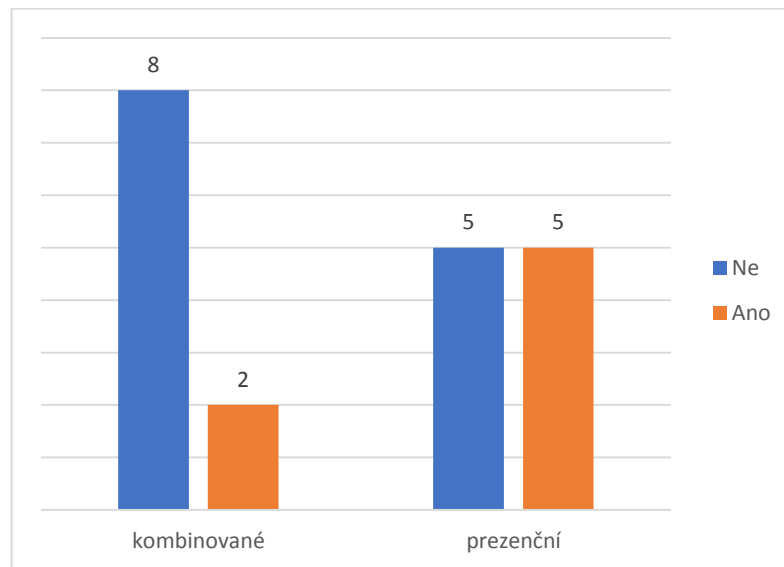

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

U poloviny studentů EF JU dokreslovala škola jejich budoucí představu zcela či úplně, u poloviny nikoli. V tomto případě nejsou znatelné rozdíly ani v odpovědích v rámci forem studia. U studentů, kteří se rozhodli pro studium na EF JU a škola nedokreslovala jejich představu o budoucím povolání hrálo roli zaměření střední školy nebo se jim líbila nabídka oborů a určité představy nabyli až v průběhu svého studia.

Poslední otázkou bylo, zda studenti vnímají studium na EF JU jako záruku dobrého zaměstnání s dostatečně vysokým platem. Tato otázka je sice subjektivního charakteru, cílem však nebylo zjistit, co je pro studenty vnímáno jako perspektivní zaměstnání či vyšší adekvátního platu, pouze jestli studium vnímají jako záruku úspěchu, který je také subjektivní záležitostí. 65 % respondentů uvedlo, že nevnímají školu jako záruku pracovního úspěchu, 35 % respondentů šlo studovat EF JU s vidinou určité záruky dobrého zaměstnání.

Graf 9: Vnímání studia na EF jako záruku perspektivního zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Pokud se výsledky opět budou interpretovat dle forem studia, u prezenčních studentů je studium vnímáno jako záruka u 50 % respondentů. U studentů kombinovaného studia pouze u 20 %. Z rozhovorů vyplývá, že studenti kombinovaného studia mají reálnou zkušenost s pokusy o uplatnění se na trhu práce, což může být důvodem v rozdílném vnímání studia jako záruky perspektivního zaměstnání.

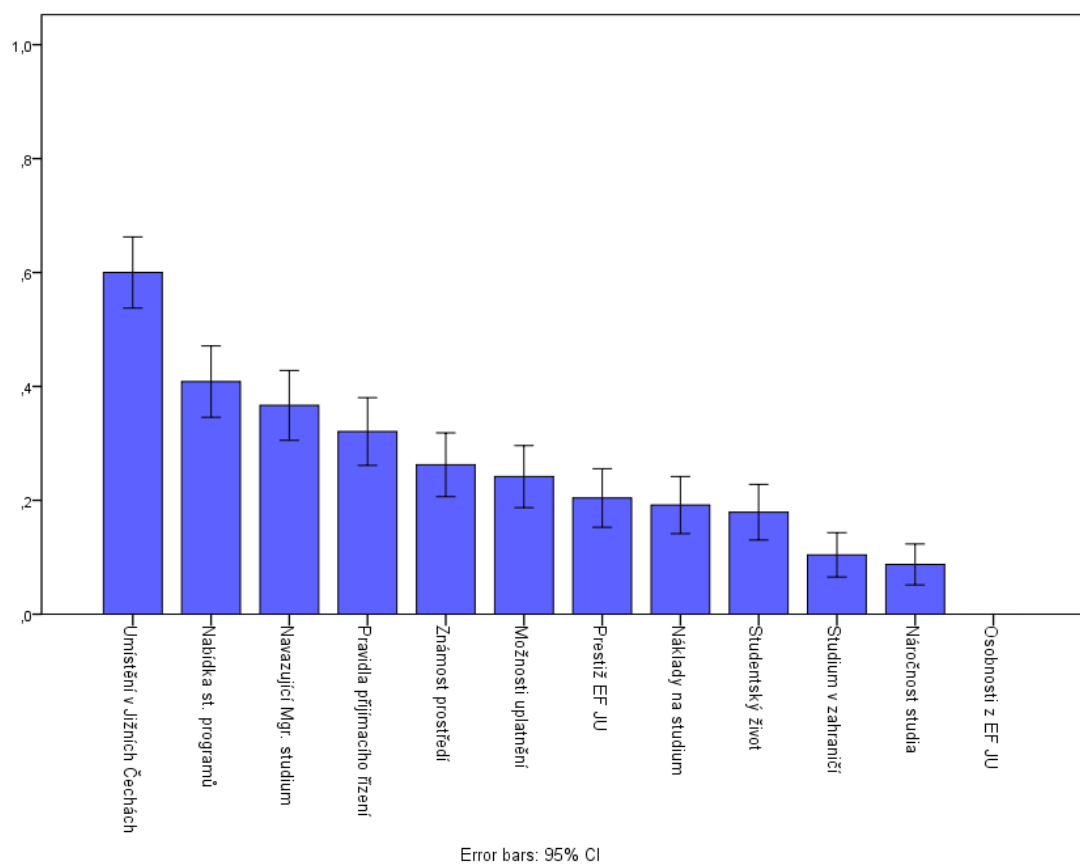
4.5 Vyhodnocení hypotéz

Hypotézy jsou vyhodnoceny na základě výsledků kvalitativního i kvantitativního výzkumu. K vyhodnocení hypotézy 1. H0 a 2. H0 poslouží aritmetický průměr. K vyhodnocení Hypotézy 3. H0 poslouží korelační analýza, jelikož jde o vztah mezi dvěma proměnnými.

- 1.H0: Není rozdíl mezi faktory vedoucími k motivaci studia na EF JU.

Kvantitativní výzkum

Graf 10: Výsledky kvantitativního výzkumu k hodnocení 1. H0

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS

Hodnoty v grafu jsou průměry. Pohybují se mezi 0–1. Veškeré odpovědi byly číselně zakódovány, pokud si respondent daný faktor vybral, byla tato volba nahrazena číslem 1, pokud ne, byla volba nahrazena číslem 0. Výše jednotlivých čísel vypovídá o síle daného faktoru. Pokud by u některého byla hodnota 1 znamená to, že byl zvolen všemi 240 respondenty.

Na první pohled je zřejmé, že rozdíly v jednotlivých faktorech jsou, a to znatelné. Chybové úsečky (vypočítané na základě standardní chyby) vyjadřují spolehlivost průměru, tudíž veškeré faktory, které se překrývají úrovní chybových úseček mají obdobný význam. Tyto úsečky byly použity za účelem další možnosti srovnání. Doposud byly srovnávány faktory pouze dle četností, sebemenší rozdíl (i odpověď jednoho respondenta) byl znatelný. Chybové úsečky však umožňují faktory porovnávat s určitou disperzí.

K interpretaci a snadnější orientaci v grafu poslouží následující tabulka.

Tabulka 12: Číselné vyjádření hodnot v grafu 10

	Průměr	Spodní hranice intervalu	Horní hranice intervalu
Umístění v jižních Čechách	0,6	0,54	0,66
Nabídka studijních programů	0,41	0,35	0,47
Navazující magisterské studium	0,37	0,31	0,43
Pravidla přijímacího řízení	0,32	0,26	0,38
Známost prostředí	0,26	0,21	0,32
Možnosti uplatnění po studiu	0,24	0,19	0,3
Prestiž EF JU	0,2	0,15	0,26
Náklady na studium	0,19	0,14	0,24
Možnosti studentského života	0,18	0,13	0,23
Možnosti studia v zahraničí	0,1	0,07	0,14
Náročnost studia	0,09	0,05	0,12
Osobnosti, které působí na EF JU	0	0	0

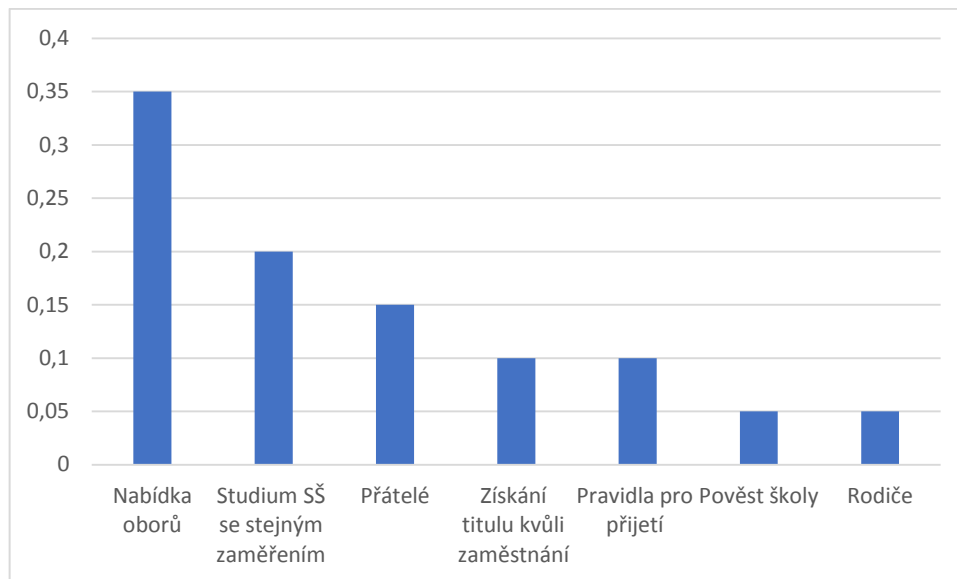
Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování výsledků SPSS v programu Microsoft Excel

Interval spolehlivosti pro spodní a horní hranici činil 95 %. To znamená, že průměr u umístění v jižních Čechách nabývá s 95% pravděpodobností u studentů EF JU hodnoty mezi 0,54 a 0,66. Takto lze interpretovat každý z faktorů. Horní hranice udává maximální výši a dolní hranice minimální, ve které se hodnoty budou na 95 % pohybovat.

Nejdůležitější je tedy umístění v jižních Čechách. Nabídka studijních programů je srovnatelně motivující jako existující navazující studium a pravidla přijímacího řízení. Srovnatelně je vnímána prestiž fakulty, možnosti uplatnění po studiu, náročností studia, možnosti studentského života i studia v zahraničí s náklady na studium.

Kvalitativní výzkum

Graf 11: Výsledky kvalitativního výzkumu k hodnocení 1. H0

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

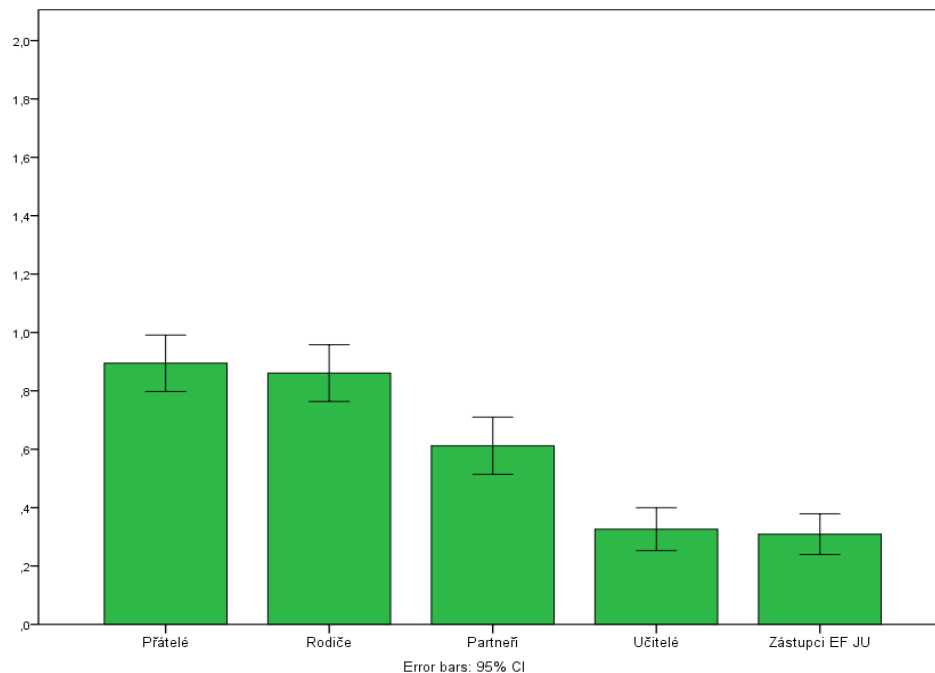
Fakt, že různé faktory, mají různou váhu potvrdil i kvalitativní výzkum. Nabídka oborů je nejvíce motivujícím faktorem, který dominuje ostatním. Výsledky grafu jsou orientační, nejsou nikterak statisticky podloženy, jelikož se jednalo pouze o 20 respondentů, nebyla provedena statistická analýza. Proto v grafu nejsou zobrazeny chybové úsečky.

Hypotézu 1. H0 lze zamítnout.

2. H0: Není rozdíl mezi skupinami lidí, které mají vliv na rozhodnutí studovat na EF JU.

Kvantitativní výzkum

Graf 12: Výsledky kvantitativního výzkumu k hodnocení 2. H0 – průměrný vliv na rozhodnutí

Zdroj: vlastní zpracování v programu SPSS

Nejprve bylo z výzkumu zjišťováno, jaký průměrný vliv měly jednotlivé skupiny na studentovo rozhodnutí. Hodnoty v grafu jsou opět aritmetickými průměry. Při kódování byl silný vliv označen číslem 2, slabý 1 a žádný 0. Hodnota, která by se blížila číslu 2, by znamenala, že tato skupina měla silný vliv na rozhodnutí. Hodnoty v grafu se však blíží maximálně k 1 (u přátel, rodičů a partnera), což znamená, že u těchto skupin byl průměrný vliv **slabý**. U ostatních skupin průměrný vliv **žádný**.

K interpretaci a snadnější orientaci v grafu poslouží následující tabulka.

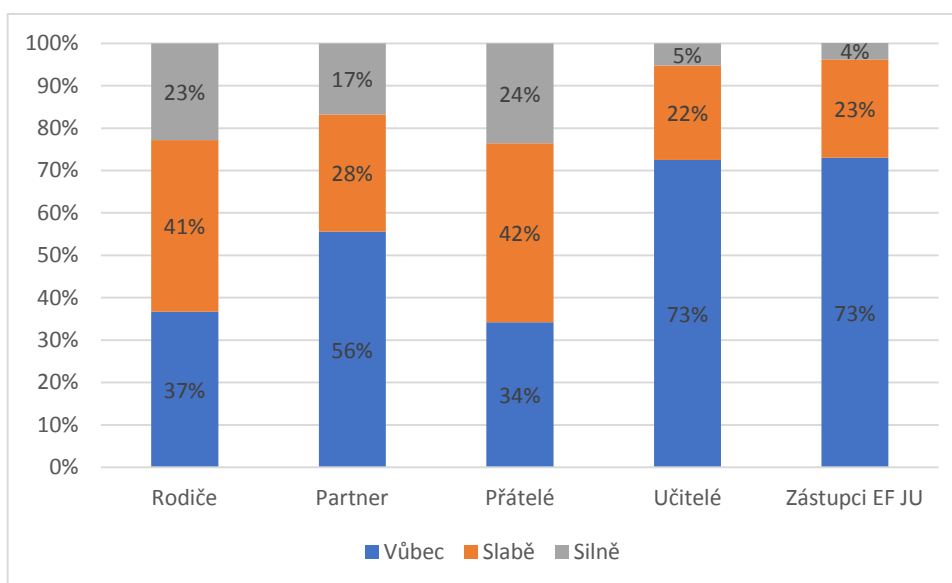
Tabulka 13: Číselné vyjádření hodnot v grafu 12

	Průměr	Spodní hranice intervalu	Horní hranice intervalu
Přátelé	0,89	0,8	0,99
Rodiče	0,86	0,76	0,96
Partneři	0,61	0,51	0,71
Učitelé	0,33	0,25	0,4
Zástupci EF JU	0,31	0,24	0,38

Zdroj: vlastní zpracování výsledků v programu SPSS

Interval spolehlivosti pro spodní a horní hranici činil 95 %. To znamená, že se průměr u vlivu přátel na rozhodnutí s 95 % pravděpodobností u studentů EF, bude pohybovat mezi hodnotami 0,8 (spodní hranice) a 0,99 (horní hranice). Takto lze interpretovat vliv každé ze skupin.

Graf 13: Výsledky kvalitativního výzkumu k hodnocení 2. H0 – průměrný vliv na rozhodnutí

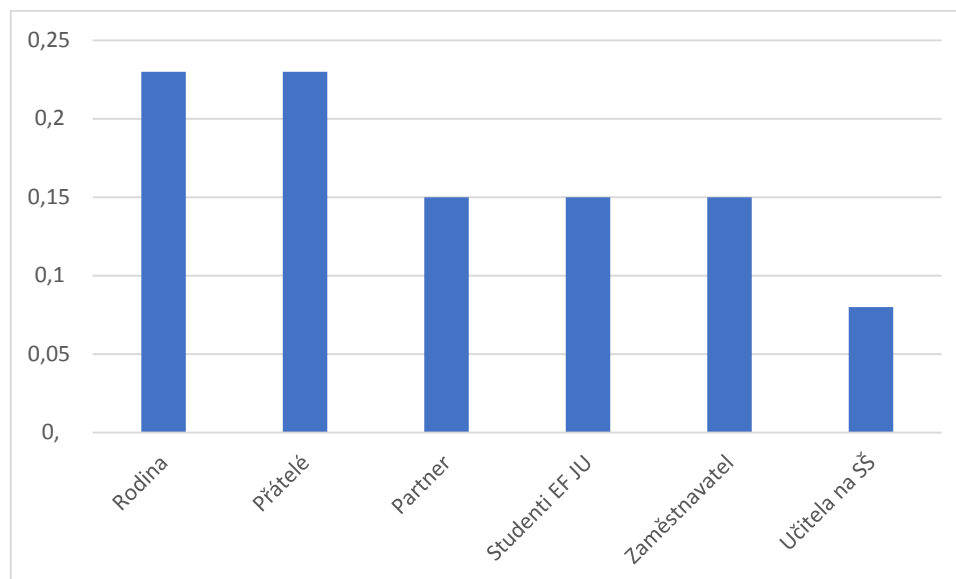

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

U přátel a rodičů jsou čísla téměř vyrovnaná, u obou těchto skupin převažoval silný a slabý vliv nad žádným, u partnera, učitelů u zástupců EF je tomu naopak. Nelze říci, že by převažoval vliv jedné ze skupin, spíše se jedná o propojení názorů.

Kvalitativní výzkum

Graf 14: Výsledky kvalitativního výzkumu k hodnocení 2. H0

Zdroj: vlastní zpracování v programu Microsoft Excel

Kvalitativní výzkum

U vyhodnocení kvalitativního výzkumu byl také použit aritmetický průměr, pokud si respondent vybral jednu z uvedených skupin lidí, byla tato volba označena číslem 1, pokud ne, číslem 0. Čím vyšší číslo, tím větší vliv. Hodnoty průměru však nepřesáhly hodnotu 0,23. Tato hodnota je nejvyšší (rodina, přátelé). Opět nelze říci, že by některá ze skupin měla znatelný vliv na rozhodnutí. Lze však s jistotou říci, že různé skupiny měly různý vliv. Výsledky grafu jsou opět orientační, nejsou nikterak statisticky podloženy, jelikož se jednalo pouze o 20 respondentů, nebyla provedena statistická analýza. Proto v grafu nejsou zobrazeny chybové úsečky.

Hypotézu 2. H0 lze zamítnout.

3.H0: Není rozdíl mezi formami studia a rozhodnutím studovat jediné na EF JU.

Rozdíly mezi formou studia a studia na EF JU jako jediná volba ke studiu byly patrné již z výsledků kvantitativního výzkumu v kapitole 4.3.1.3 Zájem o studiu pouze na EF a v tabulce 9.

Ze statistického hlediska byla tato hypotéza vyhodnocována za pomoci korelační analýzy. Veškeré odpovědi byly zakódovány čísly 0, 1, 2.

U otázky, zda byla EF JU jedinou volbou bylo „ne“ nahrazeno nulou, „ano“ jedničkou.

U forem studia bylo prezenční studium nahrazeno jedničkou, kombinované dvojkou. Průměr u EF jedinou volbou byl 0,26. U formy studia 1,16.

Hodnota Pearsonovy korelace $r = 0,179$, statistická významnost $p = 0,006$. Mezi proměnnými (forma studia a EF jedinou volbou) je tedy statisticky významný vztah.

Hypotézu 3.H0 lze zamítnout.

5 Interpretace výsledků a jejich diskuse

V závěrečné interpretaci jsou shrnuty nejdůležitější výstupy a výsledky z podkapitol 4.3.1 a 4.4.1, tedy z kapitol zabývajících se vyhodnocováním jednotlivých typů výzkumů. Toto shrnutí bude využito jako základ pro další uvažování při tvorbě doporučení na zlepšení současné situace s motivací a postoji studentů ke studiu na EF JU.

Mezi nejdůležitější faktory motivace, pro studenty této fakulty ke studiu, je její umístění, nabídka studijních programů a oborů, existence navazujícího a kombinovaného studia, doporučení přátel, známost prostřední, pravidla přijímacího řízení, prestiž fakulty aj., jak vyplývá z obou uskutečněných výzkumů. V motivaci se tedy projevily dvě základní složky postojů, a to kognitivní a citová. U rozhovorů byla sledována i složka konativní viz kapitola 2.1.4.

Naopak nejméně důležitým faktorem jsou osobnosti (učitelé, zaměstnanci), kteří na fakultě působí. V rámci dotazníkového šetření tento faktor nevyhodnotil žádný z 240 studentů jako motivující, u rozhovorů také nikdo. A to i přes fakt, že na fakultě studují několik let. Výzkum MŠMT se s těmito výsledky ztotožňuje. V tomto výzkumu bylo zjištěno, že studenti ekonomických a farmaceutických oborů necítí zájem a inspiraci ze strany učitelů viz kapitola 2.4.2.

Z otázek spojených s vlivem různých skupin lidí na rozhodnutí studovat na EF JU vyplývá, že na konečné rozhodnutí nemá žádná ze skupin prokazatelně silný vliv, studenti se rozhodují převážně podle sebe. Což je v souladu s interpretací vysokoškolského studenta v rámci kapitoly 1.4.1 a popisem rané dospělosti, kam spadá věkové období od 20 do 30 let. Hlavními znaky této fáze jsou samostatnost a svoboda vlastního rozhodování. Pokud bylo studentovo rozhodnutí někým ovlivněno, byli to rodiče a přátelé.

Co se týká priorit a volby studia na EF JU existuje dvojitý pohled na jejich interpretaci. Pokud se bude brát v potaz pouze počet studentů pro které byla EF JU jedinou volbou ke studiu, výsledky nebudou příznivé (podkapitola 4.3.1.3). Budou však korespondovat s výsledkem výzkumu MŠMT, který uvádí, že nejméně ze všech oborů byla studovaná škola první volbou právě pro studenty ekonomických oborů, viz kapitola 1.4.2.

Pokud se bude brát v potaz prioritou studia na vysoké škole, která byla sledována v rámci kvalitativního výzkumu, výsledky budou naopak velmi příznivé, jelikož u

90 % respondentů byla EF JU prioritní fakultou. V jednotlivých formách studia a jejich priorit je však rozdíl.

S výsledky dotazníkového šetření u spokojenosti a postojů studentů ke studiu na EF JU v podkapitole 3.3.1.4 souvisí téma frustrace, popisovaného v kapitole 1.1.5. Frustrace vzniká při silné potřebě, jejíž uspokojení znemožňuje nějaká překážka. Vztaženo na studium na EF JU se potřebou může rozumět potřeba vzdělání a seberealizace, překážkou nedostatečné informace, vysoké nároky na studenty před postupem k ústní zkoušce, arogantní přístup vyučujících ke studentům a neobjektivnost vyučujících ve vztahu ke studentům. Tyto faktory vyplynuly z dotazníkového šetření, kde studenti popisovali problémy, se kterými se setkali během studia na fakultě. Veškeré registrované problémy jsou popsány v kapitole 4.3.1.1.

6 Doporučení

Z výzkumů vyplývá, že Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity je pro studenty atraktivní. Ať svým umístěním, nabídkou oborů i navazujícího studia, pravidly přijímacího řízení, tak svým prostředím a prestiží. Atraktivnosti nasvědčují i výsledky priorit studentů ke studiu na vysoké škole, viz graf 6.

Na základě provedeného dotazníkového šetření jsou už také známy záležitosti, které studenti vnímají jako problémové. Pokud fakulta stojí o udržení zájmu a pocitu atraktivity u svých studentů, je důležité věnovat se těmto problémům a postupně je odstraňovat. Návrhy na odstranění problémů budou obsahem této kapitoly.

- **E-brožura**

Nejzávažnějším problémem vnímaným studenty je nedostatečná informovanost studentů ze strany EF. V celém kvantitativním výzkumu byli tázáni pouze studenti prvních ročníků, pro které jsou informace a jejich dostupnost zásadní, jelikož nemají se studiem na vysoké škole zkušenosti. Informace jako takové dostupné jsou, v opatření děkana, na webových stránkách školy, sdělené informace u zápisu apod. Nejsou však uceleny v jednom souboru. Když student ví kde hledat, potřebné informace si najde. V opačném případě může kontaktovat studijní oddělení a dohledávat informaci po informaci.

Řešením by ale mohla být brožura, kde by byly veškeré tyto informace pohromadě. Termíny zkuškového období, datum pro tvorbu rozvrhů, mezní termíny pro splnění zkoušek a získání kreditů apod.

Tisk takových to brožur by byl nákladný. Naštěstí dnešní digitální doba umožňuje úsporu veškerých tiskových nákladů, jelikož by brožura mohla být v elektronické podobě, umístěna na webových stránkách fakulty. Jak již bylo zmíněno, veškeré informace jsou dostupné, v podstatě jde hlavně o jejich přehledné shromáždění.

Vyřešil by se tak i další z registrovaných problémů, kterým byla přímo absence přehledu informací pro první ročníky.

- **Pravidelná setkání s akademickými pracovníky**

Z výzkumu vyplynulo, že pro studenty nejsou učitelé a zástupci EF motivací k výběru této fakulty, mají však vliv na jejich rozhodnutí ke studiu. Tento vliv není nijak značný a z grafu 1 je patrné, že má klesající tendenci. Nasvědčuje však pozitivním vztahům

mezi vyučujícími a studenty, což by pro fakultu mělo být důležité, jak vychází z jejího motto – společně a efektivně.

Jedním z řešení, jak stávající vztahy prohlubovat a vytvářet nové, jsou neformální setkání vyučujících a studentů. Takováto setkání mohou být v prostorách kampusu, jejich zorganizování opět není nákladné. Setkání by přispěla ke kladným vztahům, pomohla u řešení problému s nedostatkem informací a přispívala by k příznivé atmosféře na fakultě.

Pravidelností není myšleno časté opakování, například každý měsíc. Spíše vždy začátkem semestru. O jednotlivých setkání by studenti byli informováni na sociálních sítích a hromadným e-mailem. Na sociálních sítích by se mohlo také hlasovat o případných tématech, které studenty zajímá, co by se chtěli dozvědět.

Aby tato sezení mohla být realizovatelné, musel by být zájem i ze strany vyučujících.

- **Pokračovat se sbíráním dat**

Tato data jsou nositelem velmi užitečných informací a zpětné vazby pro fakultu. Umožňují porovnávání v čase a sledování určitého vývoje. Jejich sběr není nákladný ani časově náročný, dotazníky byly studentům posílány v elektronické formě. Například u hodnocení studentské výuky, která je povinná pro každého studenta, je za její včasné vyplnění benefit ve formě možnosti dřívějšího předzápisu předmětů ve STAGu. Pokud by fakulta stála o pokračování ve sběru dat v tomto šetření, je možné spojit s jeho vyplněním také nějaký benefit pro studenty obdobného charakteru.

Žádná z navrhovaných doporučení nejsou číselně vyjádřeny, jelikož s jejich uskutečněním či tvorbou nejsou spojené žádné náklady. Každé z doporučení si žádá pouze čas na realizaci.

Ač se říká, že čas jsou peníze, v tomto případě se investovaný čas vrátí ve formě vyšší synergie a cenných informací.

7 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na postoje a motivaci studentů EF JU ke studiu. Skládá se z hlavních dvou částí – teoretické a praktické. Obsahem první části je řešení motivace a postojů teoreticky a výzkum MŠMT s obdobným zaměřením jako je tato diplomová práce. Teorie pomohla utvořit si představu o tom, co je motivace, jak a čím se tvoří, její klady i negativa. Byly zde popsány postoje, jakou cestou jich člověk nabyde a jak se mění. Výzkum MŠMT popsal situaci s motivací na vysokých školách v České republice.

V praktické části byly řešeny konkrétní otázky spojené s motivací, jež byly součástí provedených výzkumů. Některé postřehy byly popsány u samotného vyhodnocování, v závěru budou rozepsány podrobněji.

Průběh práce byl od začátku zkomplikován absencí údajů z roku 2016, které měly být součástí práce, bohužel nebyly dostupné. Dále se musel sjednotit počet nasbíraných dat v jednotlivých letech, aby se výsledky daly srovnávat v průběhu let a jejich srovnávání mělo vypovídající hodnotu.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že nejatraktivnějšími faktory pro studium na EF JU, napříč všemi sledovanými lety je umístění v jižních Čechách a nabídka studijních programů. V posledním sledovaném roce došlo ke změně, pro studenty byla důležitější možnost uplatnění po ukončení studia než existující navazující magisterské studium ve stejných oborech. Nejméně motivujícím faktorem pro studium na této fakultě jsou osobnosti, které na EF JU působí.

Otázky spojené se silou vlivu na konečné rozhodnutí respondenta studovat EF JU nepřinesly nic, co by se nedalo předpokládat. Největší vliv měli přátelé, rodina a partneři, tedy nejbližší okolí.

Výsledky však ukázaly, že určitý vliv na rozhodnutí mají i učitelé a zástupci EF JU. Sice tyto osoby nejsou pro studenty motivací ke studium na této fakultě, ale mají vliv na jejich konečná rozhodnutí. Což vypovídá o kladných vztazích mezi studentem a vyučujícím. Tento vliv je v porovnání s ostatními skupinami lidí zanedbatelný, ale důležité je vědět, že tento vliv existuje a dále ho rozvíjet.

V záležitostech priority studia EF JU a EF JU jako jedinou volbou ke studiu na vysoké škole byly výsledky protichůdné. U priorit dopadly výsledky velmi dobře, pro 90 % respondentů (u kvalitativního výzkumu) byla EF JU jejich prioritní volbou ke

studiu. U otázky, zda byla EF JU jedinou volbou ke studiu na vysoké škole, byly výsledky pesimistické, u prezenčního studia nebyla EF JU jedinou volbou pro více jak 21 % respondentů.

Pro fakultu je však důležitějším ukazatelem priorit. Vztaheno na reálnou situaci – pokud bude mít student podanou pouze jednu přihlášku, a EF JU bude jeho jedinou volbou, o jeho přijetí či nepřijetí a následném studiu rozhoduje fakulta. Pokud má student podáno dvě a více přihlášek, v případě přijetí se rozhoduje sám a priority hrají největší roli.

Poslední záležitostí u dotazníkového šetření byly otázky spojené se spokojeností studentů EF, jejich postoji a náměty na zlepšení. Nejzásadnější problém je paradoxně tím nejsnadněji odstranitelným, jelikož studenty nejvíce trápil nedostatek informací. Toto zjištění bude dále rozebráno v kapitole 6 - doporučení.

Pro práci byly stanoveny tři hypotézy:

- **1. H₀: Není rozdíl mezi faktory vedoucími k motivaci studia na EF JU.**

Hypotézu 1.H₀ lze zamítnout

- **2. H₀: Není rozdíl mezi skupinami lidí, které mají vliv na rozhodnutí studovat na EF JU.**

Hypotézu 2.H₀ lze zamítnout

- **3 H₀: Není rozdíl mezi formami studia a rozhodnutím studovat jedině na EF JU.**

Hypotézu 3.H₀ lze zamítnout

8 Summary

The aim of this thesis was to find out the motivations and attitudes of the students to study. Particularly of the students of the Faculty of Economics of the University of South Bohemia. Thesis is focused on finding answers on questions such as why did students choose this faculty for their studies, what factors were important in choosing a school, who contributed to this decision, for instance family or peers, with their opinion or advice. As well as how do students evaluate the course of study, whether there are any problems that should be solved at the faculty etc.

Part of the work is qualitative and quantitative research. Data from quantitative research ~~are~~ were provided by the faculty. Qualitative research was done in the form of semi-structured interviews.

In conclusion, interesting outcome from the evaluation of both surveys were summarized, whether the outcome of both surveys coincide or contradict what benefits each research has brought.

Part of the outcome are also some recommendations for the faculty based on the results of the questionnaire survey and the interviews. Highlighted were also the most positive and negative opinions and perceptions of the students during their studies, so the outcome is useful with its qualitative data.

Keywords: motivations, attitudes, evaluation, research, Faculty of Economics, University of South Bohemia.

9 Seznam použité literatury

Literární zdroje

Bedrnová E., Nový I. a kol. (2007). *Psychologie a sociologie řízení, 3. rozšířené a doplněné vydání*. Praha: Management Press.

Cakirpaloglu P. (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada Publishing.

Čáp J. (1987). *Psychologie pro učitele*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n.p.

Čáp J. (1993). *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum ve spolupráci s H + H.

Dembo M.H., Seli H. (2008). *Motivation and learning strategies for college succes*. New York: Talor & Francis Group, LLC.

Fryjaufová E. (2006). *Jak uspět na vysoké škole*. Brno: Computer Press.

Helus Z., Hrabal V., Kulič V., Mareš J. (1979). *Psychologie školní úspěšnosti žáků*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n.p.

Hrabal V., Man F., Pavelková I. (1989). *Psychologické otázky motivace ve škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Hrabal V., Pavelková I. (2010). *Jaký jsem učitel*. Praha: Portál, s.r.o.

Keller J., Tvrdý L. (2008). *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. Praha: Sociologické Nakladatelství (Slon).

Kozel R., Mynáková L., Svobodová H. (2011). *Metody a techniky marketingového výzkumu*. Praha: Grada publishing, a.s.

Krejčová L. (2011). *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. Praha: Grada.

Krninská R. (2012). *Motivace a stimulace pracovního jednání*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Kučera D. (2013). *Moderní psychologie*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Lokšová I., Lokša J. (1999). *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál, s. r. o.

- Mareš J. (2013). *Pedagogická psychologie, 1. vyd.* Praha: Portál, s. r. o.
- Mozga J., Vitek M. (2001). *Marketingový výzkum.* Hradec Králové: Gaudeamus při univerzitě Hradec Králové.
- Nakonečný M, 2011. *Psychologie.* Praha: Triton.
- Nakonečný M. (1993). *Základy psychologie osobnosti.* Praha: Management press.
- Pauknerová D. a kol. 2006. *Psychologie pro ekonomy a manažery.* Praha, Grada Publishing, a.s.
- Perry R.P., Smart J.C. (2007). *The Scholarship of teaching and Learning in Higher Education: An Evidence – Based Perspective.* The Netherlands: Springer.
- Petty G. (2013). *Moderní vyučování.* Praha: Portál, s.r.o.
- Provazník V., Komárková R. (1998). *Motivace pracovního jednání.* Praha: Vysoká škola ekonomická.
- Průcha J. (2002). *Moderní Pedagogika.* Praha: Portál, s. r.o.
- Vágnerová M. (2004). *Základy psychologie.* Praha: Nakladatelství Karolinum.
- Výrost J., Slaměník I. (2008). *Sociální psychologie 2. přepracované a rozšířené vydání.* Praha: Grada Publishing, a.s.
- Výrost J., Slaměník I. (2008). *Sociální psychologie.* Praha: Grada Publishing, a.s.
- Vávra J., Lapka M., Cudlínová E. (2015). *Ekonomika v souvislostech.* Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Elektronické zdroje

- Český statistický úřad. (2016). *Vysokoškoláků rapidně přibývá.* Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysokoskolaku-rapidne-pribyva>
- Český statistický úřad. (2018). *Podíl vysokoškoláku máme nižší než EU.* Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/podil-vysokoskolaku-mame-nizsi-nez-eu>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2016). *Postoje a podmínky studentů vysokých škol v České republice, výzkumná zpráva.* Praha, Česká republika: Fischer J., Vltavská K. a kol.

Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity. (2019). *O fakultě*. Dostupné z:
<https://www.ef.jcu.cz/o-fakulte>

Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity. (2019). *Chci studovat*. Dostupné z:
<https://www.ef.jcu.cz/chci-studovat>

10 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Tabulka 1: Nabízené obory	30
Tabulka 2: Počty studentů v jednotlivých letech	32
Tabulka 3: Počty respondentů v jednotlivých letech	32
Tabulka 4: Upravený počet respondentů v jednotlivých letech	33
Tabulka 5: Výzkumný soubor v číslech	33
Tabulka 6: Počet odpovědí v jednotlivých letech	34
Tabulka 7: Motivace k volbě studia na EF JU	35
Tabulka 8: Motivace k volbě studia na EF (všichni respondenti)	36
Tabulka 9: EF JU jedinou volbou ke studiu na VŠ	38
Tabulka 10: Přehled kategorizovaných problémů a jejich absolutní četnost	39
Tabulka 11: Celkový přehled kategorizovaných problémů a jejich četnost	41
Tabulka 12: Číselné vyjádření hodnot v grafu 10	52
Tabulka 13: Číselné vyjádření hodnot v grafu 12	55
Obrázek 1: Schématické znázornění vztahu nedostatku, potřeb, motivace a činnosti člověka	4
Obrázek 2: Maslowova hierarchie potřeb	13
Obrázek 3: Model žakovských typů podle potřeby vysokého výkonu	17
Graf 1: Vliv různých skupin lidí na rozhodnutí studovat na EF JU	37
Graf 2: Podněty vedoucí k rozhodnutí studovat EF JU	43
Graf 3: Osoby s největším vlivem na rozhodnutí	44
Graf 4: Rozhodnutí dle forem studia	45
Graf 5: Nejdůležitější faktory při rozhodování studovat na EF JU	46
Graf 6: Priorita studia na EF JU	47
Graf 7: Vztah k ekonomickému vzdělání hlavním důvodem ke studiu na EF JU	48
Graf 8: Existence představy o budoucím povolání	49
Graf 9: Vnímání studia na EF jako záruku perspektivního zaměstnání	50
Graf 10: Výsledky kvantitativního výzkumu k hodnocení 1. H0	51
Graf 11: Výsledky kvalitativního výzkumu k hodnocení 1. H0	53
Graf 12: Výsledky kvantitativního výzkumu k hodnocení 2. H0 – průměrný vliv na rozhodnutí	54
Graf 13: Výsledky kvalitativního výzkumu k hodnocení 2. H0 – průměrný vlivu na rozhodnutí	55
Graf 14: Výsledky kvalitativního výzkumu k hodnocení 2. H0	56

11 Seznam Příloh

Příloha 1: Rozhovor vzor	70
Příloha 2: Rozhovor respondent č.4	72

12 Přílohy

Příloha 1: Rozhovor vzor

Jsem studentkou EF JU a pro účely své diplomové práce provádím výzkum, jenž má za cíl zjistit motivaci a postoje studentů EF JU ke studiu.

Dovoluji si Vás požádat o Vaši spolupráci ve formě zodpovězení 14 otázek v rámci tohoto rozhovoru, který zabere zhruba 35 minut.

Rozhovor se skládá z pěti základních otázek pro určení charakteristiky respondenta, šesti otázek zaměřených na motivaci a dvou otázek k postojům ke studiu na EF JU.

Budu Vám tedy postupně pokládat otázky a Vaše odpovědi si následně zaznamenávat do svého počítače. V případě, že by Vám bylo v průběhu něco nejasné, neváhejte se ozvat.

Mnou zaznamenané odpovědi samozřejmě po skončení rozhovoru ráda poskytnu k nahlédnutí.

Výzkum je zcela anonymní a získané informace budou použity výhradně pro účely praktické části mé diplomové práce.

Děkuji za spolupráci.

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTA

1. Věk: 23
2. Pohlaví: muž
3. Stupeň studia: navazující
4. Ročník studia: 1
5. Forma studia: prezenční

Motivace

1. Co vás přivedlo k rozhodnutí studovat na EF JU?
2. Radil/a jste se s někým o volbě studia na EF JU? (Popřípadě s kým)
3. Pokud ano, měly tyto rady různou váhu, dle vztahu k jejich poskytovateli?
(Kdo měl největší vliv)

4. Převažovaly v konečném rozhodnutí faktické skutečnosti (oficiální informace ze strany EF, nabídka předmětů, umístění apod.) nad subjektivními pocity a dojmy (doporučení přátel, absolventů, známých, pověst EF)?
5. Máte pocit, že jednotlivé faktory, které měly vliv na Vaše rozhodnutí studovat na EF JU měly různou váhu? Pokud ano, jaký z nich byl při finálním rozhodnutí nejdůležitější?
6. Byla tato fakulta Vaší prioritou číslo 1 pro studium na VŠ?

Postoje

7. Když jste se hlásil/a na tuto fakultu, byl hlavním důvodem vztah ke vzdělání tohoto směru (ekonomika, management)?
8. Měl(a) jste představu o tom, jakým směrem byste se chtěla po studiu ubírat, dokreslovala volba studia na EF JU Vaši představu o budoucím povolání?
9. Máte pocit, že Vám studium na této fakultě zaručí perspektivní zaměstnání s adekvátním finančním ohodnocením?

Příloha 2: Rozhovor respondent č.4

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTA

1. Věk: 24
2. Pohlaví: muž
3. Stupeň studia: navazující
4. Ročník studia: 5
5. Forma studia: prezenční

Motivace

10. Co vás přivedlo k rozhodnutí studovat na EF JU?

„Určitě přátelé a kamarádi, kteří už tu studovali. Nejsem z Českých Budějovic, kamarády si sice nehledám obtížně, ale na EF JU šlo spoustu mých spolužáků ze střední školy, což na mé finální rozhodnutí mělo asi největší vliv. Neznámé město a známí lidé je mi daleko milejší představa než neznámé město a neznámí lidé.“

11. Radil/a jste se s někým o volbě studia na EF JU?

„Jasně, nevím tedy jestli přímo radil, ale určitě jsem chtěl znát názor lidí v mém nejbližším okolí, tedy mé rodiny a nejbližších přátel.“

12. Pokud ano, měly tyto rady různou váhu, dle vztahu k jejich poskytovateli? (Kdo měl největší vliv)

„Pochopitelně ano, největší vliv měly asi rady kamarádů, kteří na EF JU už studovali, takže jsem dal na jejich osobní zkušenosti. I když, když se nad tím tak zamýšlím, nevím jestli mi popisovali více studium nebo aktivity mimo studium. Ale rozhodl jsem se jít sem a zatím jsem nelitoval, teda až na pár krušnějších chvil o zkouškovém.“

13. Převažovaly v konečném rozhodnutí faktické skutečnosti (oficiální informace ze strany EF, nabídka předmětů, umístění apod.) nad subjektivními pocity a dojmy (doporučení přátel, známých, pověst EF)?

„Asi subjektivní pocity a dojmy, já se obecně rozhoduju dost pocitově, takže prostředí školy, první dojem a jak jsem říkal, asi největší vliv měly příběhy kamarádů. Taky si teda pamatuju, že když jsem se poprvé přijel podívat na kampus a jak to tady vypadá, moc se mi tu líbilo, působilo to tu na mě hodně vlídným dojmem.“

14. Máte pocit, že jednotlivé faktory, které měly vliv na Vaše rozhodnutí studovat na EF JU měly různou váhu? Pokud ano, jaký z nich byl při finálním rozhodnutí nejdůležitější?

„Jasně že ano, bylo by snad i divný kdyby ne. Jak už jsem říkal, nejdůležitější bylo, že tam jdou i mí přátelé, a že tam nebudu sám. Od mala hraju týmový sporty, já být sám už ani neumím.“

15. Byla tato fakulta Vaší prioritou číslo 1 pro studium na VŠ?

„Určitě ano.“

Postoje

16. Když jste se hlásil/a na tuto fakultu, byl hlavním důvodem vztah ke vzdělání tohoto směru (ekonomika, management)?

„Ano, jelikož jsem chodil na obchodní akademii, hledal jsem vysokou školu se stejným zaměřením. Těžko bych šel s takto zaměřenou střední školou na zubaře. Tedy, šlo by to, ale hledat si vysokou školu stejného zaměření mi přišlo logičtější.“

17. Měl(a) jste představu o tom, jakým směrem byste se chtěla po studiu ubírat, dokreslovala volba studia na EF JU Vaši představu o budoucím povolání?

„Rozhodně ne. A musím se přiznat, že ji nemam doted. Jak jsem říkal, volba vysoké školy byla na základě toho, že je EF byla obdobně zaměřena jako byla moje střední škola. Ale nemůžu říct, že už na obchodní akademii jsem šel s tím, že vím, co chci jednou dělat, to vůbec. Kdo to v patnácti letech ví, ten má v životě fakt velkou výhodu.“

18. Máte pocit, že Vám studium na této fakultě zaručí perspektivní zaměstnání s adekvátním finančním ohodnocením?

„Podle mě žádná škola nikdy nezaručí, že v budoucnu budu mít dobrou práci. Pokud se tedy nebavíme o jasně zaměřených školách. Dokážu si představit, že pokud vystuduju práva a budu právníkem, nebo vystuduji lékařskou fakultu a bude ze mě dobrý plastický chirurg, zajistí mi to zaměstnání s příjemným finančním ohodnocením. Ale škola mi k tomu poskytne jen základ, ostatní je na mých schopnostech, pílí a zkušenostech. Takže určitě ne, škola nezajistí perspektivní zaměstnání.“